

Birgit Bjørkeng og Minja Tea Dzamarija

Fullføring av videregående opplæring

Gjennomstrømning blant innvandrere og norskfødte
med innvandrerforeldre

Rapporter I denne serien publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå desember 2011 Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Standardtegn i tabeller	Symbol
ISBN 978-82-537-8255-3 (trykt)	Tall kan ikke forekomme	.
ISBN 978-82-537-8256-0 (elektronisk)	Oppgave mangler	..
ISSN 0806-2056	Oppgave mangler foreløpig	...
Emne: 04.02.30	Tall kan ikke offentliggjøres	∴
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

I denne rapporten undersøkes overgangen fra grunnskolen til videregående opplæring, med spesielt fokus på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. For overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring er det tatt utgangspunkt i elever som avsluttet grunnskolen våren 2004. For gjennomstrømning i videregående er utgangspunktet elever som var registrert i videregående opplæring for første gang høsten 2004, og deres status fem år senere.

Rapporten er utarbeidet av Birgit Bjørkeng ved Seksjon for utdanningsstatistikk og Minja Tea Dzamarija ved Seksjon for befolkningsstatistikk.

Prosjektstøtte: Arbeidet er finansiert med oppdragsmidler fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Sammendrag

Målet med prosjektet har vært å dokumentere innvandreres og norskfødte med innvandrerforeldres overgang fra grunnskole til videregående opplæring, og gjennomstrømning gjennom videregående. Publikasjonen består av analyser av elevene som ikke gikk direkte over fra grunnskole til videregående opplæring, samt analyser av elevenes progresjon gjennom videregående opplæring.

Hovedfunnene er at direkte overgang mellom grunnskole og videregående er svært vanlig. Hele 94 prosent av elevene som avsluttet grunnskolen i 2004 gikk direkte over i videregående opplæring, og tallene for norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever er svært like. Det er blant personer som selv har innvandret til Norge at man finner den største andelen uten direkte overgang. 67 prosent av elevene i denne gruppen går direkte over. Innvandrere som ikke starter i videregående opplæring samme høst som de avslutter grunnskolen har ofte kort botid i Norge, svake resultater fra grunnskolen og de er ofte eldre enn de andre elevene. En fjerdedel av elever med innvandrerbakgrunn i 2004-kullet som ikke startet i videregående rett etter grunnskolen var å finne i utdanningssystemet fem år senere.

Selv om de aller fleste begynner på videregående, er det ikke alle som fullfører med yrkes- eller studiekompetanse. Samlet sett fullfører 68 prosent av elevene som startet på videregående for første gang høsten 2004 innen det er gått fem år. Tilsvarende tall brutt ned på de tre innvandringskategoriene er 69 prosent av de øvrige elevene, 67 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre og 52 prosent av innvandrere. Tendensen er dermed at øvrige elever og norskfødte med innvandrerforeldre har relativt lik progresjon gjennom videregående, mens personer som selv har innvandret har lavere fullføringsandel. Jenter fullfører oftere enn gutter, uavhengig av innvandringskategori.

Både blant norskfødte elever med innvandrerforeldre og elever som selv har innvandret til Norge, er det store forskjeller i gjennomstrømningen dersom man tar hensyn til elevenes landbakgrunn. I begge gruppene fullfører elever med europeisk og asiatisk bakgrunn oftere enn elever med bakgrunn fra Afrika og Sør-Amerika. Det er imidlertid store variasjoner i gjennomstrømningen innad i de ulike verdensdelene, både for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Innvandrere med lang botid i Norge, og som har innvandret til Norge i ung alder, fullfører oftere enn andre elever som har innvandret. Dette kan blant annet ha sammenheng med språkferdigheter og faglig grunnlag fra grunnskolen.

Å starte i videregående til normert tid, altså det året man fyller 16 år, har en positiv effekt på fullføringsandelen for alle elever, uavhengig av innvandringskategori. Dette har sannsynligvis sammenheng med at direkte overgang fra grunnskole til videregående er normen, og at elever som er eldre enn 16 år i det de starter videregående opplæring utgjør en spesiell gruppe. Alder ser imidlertid ut til å spille mindre rolle for elever som har innvandret til Norge enn for de to andre gruppene.

Elever med sysselsatte foreldre har større fullføringsandel enn elever uten sysselsatte foreldre. Foreldrenes utdanningsnivå spiller også inn, og barn av høyt utdannede foreldre fullfører videregående opplæring langt oftere enn barn av foreldre uten høyere utdanning. Sammenhengen mellom foreldrenes utdanningsnivå og skoleprestasjoner er kjent fra tidligere forskning, og det er dermed ikke overraskende at den gjør seg gjeldende uavhengig av hvilken innvandringskategori elevene har. Effekten av foreldrenes utdanningsnivå ser imidlertid ut til å være mindre markant for norskfødte elever med innvandrerforeldre enn for øvrige elever.

Prestasjoner fra grunnskolen legger grunnlaget for det videre skoleløpet, og elever med gode grunnskolerresultater fullfører i lagt større grad videregående opplæring enn elever med mindre gode resultater fra grunnskolen. Sammenhengen mellom oppnådde grunnskolepoeng og progresjon i videregående er, i motsetning til foreldrenes utdanningsnivå, omtrent lik for innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever.

Abstract

This report is financed by The Directorate of Integration and Diversity (IMDi). The objective of this project is to document the transition from lower to upper secondary education, and the throughput out pupils in upper secondary education. Immigrant pupils and Norwegian-born pupils to immigrant parents are the target groups of this report, and will be given particular attention.

Upper secondary education is part of the basic education in Norway, and is available for all pupils who have completed lower secondary education. It is not compulsory, but completion of upper secondary education is considered as an advantage for both the individual and for Norwegian society as a whole. Pupils who complete upper secondary education are more likely to be employed, and less likely to be recipients of social security than pupils who do not complete upper secondary education. Previous research suggests that pupils with immigrant background complete upper secondary education less frequently than pupils who have a Norwegian background.

This report contains analyses of pupils who do not have a direct transition from lower to upper secondary school, and analyses of the pupils' progression through upper secondary education based on several variables.

The main findings show that a vast majority of pupils start upper secondary education in the same year that they graduate from lower secondary school. A total of 94 per cent of pupils who completed lower secondary education in 2004 had a direct transition to upper secondary, and the figures for Norwegian-born pupils to immigrant parents and other pupils¹ are very similar. The proportion of immigrant pupils with direct transition from lower to upper secondary is lower than that of the two other groups.

Most pupils who complete lower secondary education start upper secondary school, but not all of these pupils complete upper secondary education. Sixty-eight per cent of pupils who were registered in upper secondary education for the first time autumn 2004 completed the education within five years. The main tendency is that the progression through secondary education is relatively similar for Norwegian-born pupils to immigrant parents and other pupils. But immigrant pupils complete upper secondary education less frequently than the two other groups.

Immigrants who came to Norway at a young age and immigrants who have lived several years in Norway complete upper secondary education more often than other immigrant pupils. Girls have a higher completion rate than boys for all immigration categories. Pupils who are 16 when they start upper secondary school, pupils with a high number of lower secondary school points, pupils whose parents have higher education and pupils whose parents are employed complete upper secondary school more frequently than other pupils, regardless of immigration status. There are, however, some differences in the impact of these background variables. The correlation between completion of upper secondary education and parental level of education is far stronger for other pupils than for Norwegian-born pupils to immigrant parents.

¹ In this context the term 'other pupils' refers to pupils who are not immigrants or Norwegian-born to immigrant parents.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Data.....	7
1.2. Bakgrunnsopplysninger.....	8
2. Elever uten direkte overgang til videregående opplæring	11
2.1. "Alle" tar videregående.....	11
2.2. Direkte overgang varierer med landbakgrunn.....	13
2.3. Ikke alle forblir i landet.....	15
2.4. Ingen kjønnsforskjeller.....	15
2.5. Elever som selv har innvandret er eldre enn andre elever.....	16
2.6. Mange med kort botid.....	18
2.7. Prestasjonsnivå for elevene som selv har innvandret og uten direkte overgang til videregående opplæring.....	19
2.8. Foreldrenes utdanningsnivå.....	20
2.9. En fjerdedel i utdanning etter fem år.....	21
2.10. Oppsummering.....	21
3. Gjennomstrømning i videregående opplæring	22
3.1. Kjennetegn ved elevene i 2004-kullet.....	22
3.2. Oppsummering.....	27
4. Fullføringsandelen er lavest blant innvandrere	29
4.1. Landbakgrunn har betydning.....	30
4.2. Oppsummering.....	31
5. Innvandrere i videregående opplæring	33
5.1. Innvandrere med flyktningbakgrunn har lavere gjennomstrømning.....	33
5.2. Flere med lang botid fullfører.....	34
5.3. Høyest fullføringsandel for elever som kom i førskolealder.....	36
5.4. Oppsummering.....	37
6. Elevenes bakgrunn	38
6.1. De yngste elevene fullfører oftest.....	38
6.2. Store kjønnsforskjeller for alle grupper.....	39
6.3. Svakere sammenheng med foreldres utdanningsnivå for elever med innvandrerbakgrunn.....	40
6.4. Flere med sysselsatte foreldre fullfører.....	42
6.5. Klar sammenheng mellom grunnskoleresultater og progresjon i videregående.....	43
6.6. Flest fullfører på allmennfag.....	44
6.7. Oppsummering.....	45
Vedlegg A:	46
Litteratur	48
Figurregister	49
Tabellregister	50

1. Innledning

Videregående opplæring er en del av grunnopplæringen i Norge, og alle som har gjennomført grunnskolen har rett til videregående utdanning. Ved å fullføre videregående oppnår man yrkeskompetanse eller studiekompetanse, avhengig av hvilken studieretning² man velger. Alle typer videregående opplæring er formell utdanning som gir elevene bestemte kvalifikasjoner. Disse kvalifikasjonene er ofte en fordel på arbeidsmarkedet, særlig for personer med yrkeskompetanse, siden mange yrker krever sertifisering i form av fagbrev. Elever som har oppnådd studiekompetanse kan også studere ved universiteter og høyskoler. Fullføring av videregående opplæring er dermed en stor fordel for videre arbeids- og utdanningskarriere. Personer som har fullført videregående opplæring er oftere sysselsatt, havner sjeldnere i fengsel, og har lavere sannsynlighet for å havne på stønads- og trygdeordninger enn personer som ikke har fullført videregående (Falch og Nyhus 2009). Det er et uttalt politisk mål at så mange som mulig skal oppnå yrkes- eller studiekompetanse fra videregående.

Tidligere forskning har vist at personer med innvandrerbakgrunn sjeldnere fullfører videregående opplæring enn den øvrige befolkningen (Lødding 2009). Dette kan være uheldig med tanke på framtidig utdanningsløp og arbeidskarriere. En analyse gjennomført av Torberg Falch og Ole Henning Nyhus (2010) viser at arbeidsmarkedstilknytningen er lavere for personer med innvandrerbakgrunn enn for den øvrige befolkningen, men at fullføring av videregående opplæring er langt viktigere for sysselsettingen enn innvandrerbakgrunn. Falch, Borge, Lujala, Nyhus og Strøm (2010) fant at dersom man kontrollerer for ulike forhold, som grunnskoleresultater, har norskfødte med innvandrerforeldre like stor sannsynlighet for å fullføre videregående opplæring som den øvrige befolkningen, og for elever som har innvandret er denne sannsynligheten noe høyere.

Siden videregående opplæring har stor betydning for arbeidsmarkedstilknytningen senere i livet, er det viktig å undersøke innvandreres og norskfødte med innvandrerforeldres progresjon gjennom videregående. I denne rapporten analyseres overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring, med spesielt fokus på innvandrerbakgrunn. I tillegg undersøkes gjennomstrømningen i videregående opplæring, også dette med fokus på innvandrerbakgrunn. Andre bakgrunnsvariabler trekkes inn i analysene av både overgangen mellom grunnskole og videregående og progresjonen gjennom videregående opplæring.

1.1. Data

Datagrunnlaget som benyttes i denne rapporten er registerbaserte individdata fra SSBs databaser. Dette innebærer at data om hver enkelt elev i de aktuelle gruppene hentes fra ulike offentlige registre. Overgang fra grunnskole til videregående opplæring og gjennomstrømning i videregående opplæring er områder der det er fulltelling i offentlige registre, og statistikken i denne rapporten er derfor basert på tall om alle de aktuelle individene. Utvalgsproblematikk som kan ha innvirkning på resultatene, blant annet knyttet til trekking av utvalget og skjevhet i frafallet, er derfor ikke relevant for denne rapporten.

1.1.1. Overgang mellom grunnskole og videregående opplæring

Datagrunnlaget som benyttes for å beregne overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring er hentet inn gjennom fylkeskommunenes inntakssystem VIGO. Data som benyttes er et helt årskull som går ut av 10. trinn³. Elever som har avsluttet grunnskolen, og dermed har rett til inntak i videregående opplæring, rapporteres inn til fylkeskommunenes administrative systemer, og videre til VIGO

² Utdanningsprogram fra innføringen av Kunnskapsløftet i 2006, men resultatene i denne rapporten gjelder elever i Reform 94

³ Uavhengig av alder og andre kjennetegn ved elevene. En liten andel av elevene er derfor eldre enn normal grunnskoleprogresjon skulle tilsi, hovedsakelig gjelder dette innvandrere.

sentralbase. SSB mottar et spesifisert uttrekk ved skoleårets slutt. Igangværende deltakere i videregående opplæring per 1. oktober registreres i de skoleadministrative systemene, som overfører data til VIGO. SSB mottar et spesifisert uttrekk samme høst.

Individdata som SSB mottar gjennom VIGO legges inn i SSBs forløpsdatabase Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB). Ved hjelp av forløpsdata knyttet til personnummer kan man følge de enkelte elevene gjennom flere år. Beregninger av overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring gjøres i denne publikasjonen ved at elevene som ble rapportert inn ved avsluttet grunnskole våren 2004 kobles sammen med elevene som er registrert i videregående opplæring per 1. oktober samme høst.

1.1.2 Gjennomstrømning i videregående opplæring

Datagrunnlag

Datagrunnlaget som brukes i beregningen av elevenes progresjon gjennom videregående opplæring er hovedsakelig individdata hentet fra VIGO, supplert med opplysninger fra Nasjonal Vitnemålsdatabase (NVB) og autorisasjonsregisteret for helsepersonell (HPR).

Igangværende deltakere i videregående opplæring per 1. oktober registreres av fylkene hvert år, og rapporteres inn til SSB gjennom VIGO-systemet. Opplysningene som registreres er blant annet personnummer og valg av studieretning. 1. oktober er valgt som innrapporteringsdato fordi dette er tidlig i skoleåret, men etter de store endringene som gjerne skjer helt i starten av skoleåret, der det er vanlig at elever blant annet bytter skoler og studieretninger.

Deltakernes resultater rapporteres inn til SSB ved skoleårets slutt, også da gjennom VIGO-systemet. Opplysningene som kommer inn er blant annet personnummer og resultat for skoleåret (bestått eller ikke bestått). Resultatfilene suppleres med opplysninger fra NVB og HPR, for å fange opp elever som har bestått videregående opplæring uten at dette er blitt registrert gjennom VIGO.

SSB legger opplysningene om igangværende elever per 1. oktober og resultater ved avsluttet skoleår inn i NUDB, og har dermed mulighet til å følge elevene gjennom flere år.

Beregning av gjennomstrømning

For å beregne gjennomstrømning i videregående opplæring tar man utgangspunkt i personene som er registrert på det laveste nivået i videregående, grunnkurs, et gitt år. Personer som går på grunnkurs, men som har vært registrert som deltakere i videregående opplæring før dette tidspunktet, tas ikke med i populasjonen. Utgangspunktet for denne rapporten er elevene som ble registrert på grunnkurs første gang høsten 2004. Man følger disse elevene i fem år, og de kontrolleres 1. oktober i startåret og sluttåret, samt ved avsluttet skoleår hvert år. Den siste målingen er gjort på igangværende deltakere høsten 2009.

Ved å ha så mange målinger får man et detaljert bilde av hvor langt elevene er kommet i skoleløpet etter fem år. Man kan undersøke hva som er elevenes høyeste fullførte og beståtte nivå, men man kan i tillegg undersøke det høyeste nivået de har startet på. Målingen av gjennomstrømning gir oss dermed en dypere innsikt i progresjonen gjennom videregående opplæring enn det man kan lese ut av en ren måling av utdanningsnivået blant 20-åringer.

1.2. Bakgrunnsopplysninger

I denne rapporten ser man på overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring og gjennomstrømningen i videregående ut fra sentrale kjennetegn ved elevene. Disse opplysningene er individdata hentet fra SSBs registre, og sammenstilt ved hjelp av elevenes personnummer.

<i>Innvandrerbakgrunn</i>	<p>En av de mest sentrale bakgrunnsvariablene i denne rapporten er elevenes innvandrerbakgrunn. Den viktigste datakilden for variabelen er Det sentrale folkeregister (DSF) i Skattedirektoratet, supplert med data fra flere andre registre. Hos SSB deles alle personer i seks kategorier fra A til G, basert på informasjon om eget, foreldres og besteforeldres fødeland. Følgende inndeling blir benyttet:</p> <p>A: Født i Norge med to norskfødte foreldre B: Innvandrere C: Norskfødte med innvandrerforeldre E: Utenlandsfødte med én norskfødt forelder F: Norskfødte med én utenlandsfødt forelder G: Utenlandsfødte med to norskfødte foreldre (inkluderer utenlandsadopterte)</p> <p>I denne rapporten vil vi benytte tre analysegrupper. I følge SSBs standard for gruppering av personer etter innvandringsbakgrunn er <u>innvandrere</u> personer som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre. <u>Norskfødte med innvandrerforeldre</u> er personer som er født i Norge av to foreldre som er født i utlandet, og som i tillegg har fire besteforeldre som er født i utlandet. <u>Øvrige</u> er en samlekategori. Kategorien inkluderer personer som er født i Norge med to norskfødte foreldre, personer som er født i Norge med en norskfødt forelder, personer født i utlandet med to norskfødte foreldre og personer som er født i utlandet med en norskfødt forelder. Når begrepet øvrige elever brukes i denne rapporten, menes alltid denne gruppen. Det vil for eksempel si at når norskfødte elever med innvandrerforeldre og øvrige elever omtales sammen, er dette ikke en sammenligning av norskfødte med innvandrerforeldre og alle andre elever, men derimot en sammenligning av to av de tre innvandringskategoriene.</p>
<i>Landbakgrunn</i>	<p>Opplysninger om elevenes landbakgrunn er også i stor grad hentet fra DSF. For innvandrere er landbakgrunn personens eget fødeland. Landbakgrunn for norskfødte med innvandrerforeldre er foreldrenes fødeland. I de tilfeller der foreldrene er født i to forskjellige land, blir landbakgrunn lik mors fødeland.</p>
<i>Foreldrenes utdanningsnivå</i>	<p>Foreldrenes utdanningsnivå er hentet fra SSBs database NUDB. Variabelen er en kombinasjon av mors og fars utdanning, der foreldrenes utdanningsnivå settes lik utdanningsnivået til den av foreldrene som har oppnådd høyest utdanning. Variabelen har fire kategorier, grunnskole, videregående skole, kort høyere utdanning og lang høyere utdanning. Definisjonen av lang høyere utdanning er minst fire års høyere utdanning, mens høyere utdanning under fire års varighet faller inn under kategorien kort høyere utdanning. For innvandrere er foreldrenes utdanningsnivå ofte ukjent, da det er mangler i datamaterialet om utdanning tatt i utlandet.</p>
<i>Botid i Norge og alder ved innvandring</i>	<p>For innvandrere finnes variabelen botid, som er definert som antall år siden personens første oppholdsdato i Norge. Det er kun årstallet for førstegangs opphold som er tatt med i beregningen. I denne rapporten er botiden regnet fra 2004, siden dette året er utgangspunktet for analysene.</p> <p>Også alder ved innvandring er beregnet med utgangspunkt i første oppholdsdato, der året for første gangs opphold er trukket fra fødselsåret.</p>
<i>Innvandringsgrunn</i>	<p>For ikke-nordiske statsborgere lager SSB variabelen <u>grunn til første innvandring</u>, blant annet basert på registreringer i utlendingeforvaltningens registre. Variabelen er altså laget i SSB for demografisk bruk, og avspeiler ikke direkte de litt mer juridisk orienterte registreringene i utlendingsforvaltningen. Den er delt inn i kategoriene flukt, familie, utdanning, arbeid og annet.</p>
<i>Foreldrenes sysselsettingsstatus</i>	<p>Foreldrenes sysselsettingsstatus er basert på registerdata fra NAVs AA-register, supplert med data fra flere andre kilder. Sysselsettingsstatus er målt i en</p>

referanseuke i fjerde kvartal 2004. I denne rapporten er det kun benyttet data om lønsmottakere og selvstendig næringsdrivende.

Grunnskolepoeng Grunnskolepoeng kan ses på som et samlemål for alle karakterene. De oppsummerer alle elevenes resultater i forskjellige fag, og er med på å danne grunnlaget for opptak til videregående skole.

Hver tallkarakter får tilsvarende poengverdi som karakteren. Poengsummen får en ved å summere alle tallkarakterene, og deretter dele på antall karakterer. Dette gjennomsnittet multipliseres med 10.

En elev vil normalt ha maksimalt 16 tallkarakterer. Slike tallkarakterer er standpunktkarakterer eller eksamenskarakterer. Dersom eleven derimot har færre enn åtte karakterer totalt, settes grunnskolepoeng til null.

2. Elever uten direkte overgang til videregående opplæring

Det norske samfunnet har vært i rask endring de siste tiårene, noe som har resultert i at Norge er blitt et flerkulturelt samfunn. Barn og unge med innvandrerforeldre utgjør en stadig større del av den norske befolkningen. Det er stor interesse for, og et stort kunnskapsbehov om denne gruppen. En generell oppfatning av barn og unge i Norge er at de fleste har det bra og at de fleste mestrer overgangene mellom de forskjellige livsfasene godt. Noen opplever likevel at de ikke fullt ut integreres i samfunnet.

En viktig forutsetning for en vellykket deltagelse i samfunnet er tilegning av kunnskap blant annet gjennom det formelle utdanningssystemet. For barn og unge med innvandrerforeldre er skolen en viktig arena for sosialisering. Sammenhengen mellom utdanning, yrkeskarriere og inntekt, gjør at utdanning vil kunne ha stor betydning for den enkeltes velferd. Utdanningssystemet er også av stor betydning for sosialiseringprosessen, og aller viktigst er kanskje tilegnelsen av kunnskaper i det norske språk. I løpet av de 18 første årene i et liv skjer det svært mye som er helt avgjørende for hvordan man skal klare seg resten av livet.

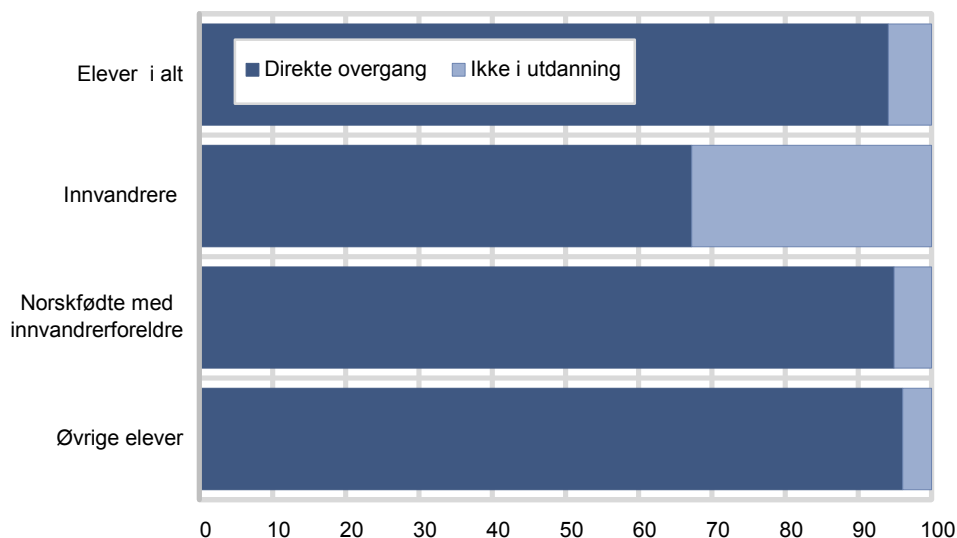
Med den sterke økningen i innvandringen som Norge har opplevde på 1990-tallet, er det klart at skolen har stått overfor mange nye utfordringer. Barn og unge med innvandrerbakgrunn representerer et mangfold av kulturer, språk og individuelle forutsetninger med hensyn til sosial bakgrunn og botid i Norge. Ulike forutsetninger gjør at noen av barna vil trenge mer støtte og hjelp enn andre. Derfor er en tidlig innsats fra samfunnet av avgjørende betydning for å forhindre frafall og forsinkelser i utdanningsløpet.

I dette kapitlet konsentrerer vi oss om ungdom med innvandrerforeldre. Denne gruppen omfatter både dem som selv har innvandret, og personer født i Norge av to innvandrerforeldre. De med en av foreldrene født i Norge inngår i den øvrige befolkningen.

2.1. "Alle" tar videregående

All ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har lovfestet rett til tre års heltids videregående opplæring. Retten til videregående opplæring gjelder for alle, uavhengig av kunnskaper eller ferdigheter. Et stort flertall av ungdommene velger videregående opplæring. Av de elevene som har avsluttet grunnskolen 2004, var 94 prosent i gang med videregående utdanning samme høst.

Figur 2.1. Direkte overgang til videregående opplæring, etter innvandringskategori, 2004-kullet. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tallmaterialet som vi presenterer i dette kapitlet gjelder de 6 prosent av elevene som avsluttet grunnskolen i 2004 og som ikke hadde direkte overgang i videregående opplæring. Vi ønsker å undersøke om denne gruppen består av elever med spesielle kjennetegn med hensyn til variablene innvandringskategori, botid i Norge, landbakgrunn, alder, kjønn, prestasjonsnivå og foreldrenes utdanningsnivå.

I absolutte tall omfatter denne gruppen 3 600 elever. Av disse var 1 400 innvandrere og 70 norskfødte med innvandrerforeldre. Resten tilhørte den øvrige befolkningen. Det er viktig å understreke at i denne gruppen er det en del elever som sannsynligvis er fraværende i det norske utdanningssystemet fordi de har valgt å fortsette sin utdanning i utlandet. Vi skal undersøke nærmere hvor mange av disse elevene som per 1. januar 2010 var registrert utvandret i det Sentrale folkeregister (DSF).

Manglende overgang til videregående opplæring blant ungdom kan få to typer konsekvenser for utdanningsløpet: forsinkelse, slik at eleven er registrert på et lavere kurstrinn enn normert progresjon tilsier, eller at eleven ikke begynner i videregående opplæring. Frafall og forsinkelser i utdanningsløpet har negative konsekvenser, både for unge og for samfunnet som må fange opp disse ungdommene senere dersom de ikke klarer å skaffe seg det utdanningsmessige grunnlaget for videre liv og deltakelse i arbeidsmarkedet. Et slikt scenario representerer både en økonomisk kostnad for samfunnet, men også en personlig kostnad - en negativ utvikling av identitet og selvbilde.

Andelen i 2004-kullet som gikk direkte over i videregående opplæring var høy, 94 prosent. Blant norskfødte med innvandrerforeldre var tilsvarende overgangsrate 95 prosent.

En gruppe skiller seg likevel ut med en lavere andel, nemlig elevene som selv har innvandret. Tallene viser at for disse elevene i 2004-kullet var det en betydelig mindre andel som fortsatte i videregående utdanning - om lag 67 prosent.

Tabell 2.1 Elever som avsluttet 10. trinn i grunnskolen våren 2004, etter om de er i utdanning høsten samme år og innvandringskategori. Antall

	I alt	Direkte overgang	Ikke i utdanning	Andelen som ikke er i utdanning
Elever i alt	61 031	57 432	3 599	5,9
Innvandrere	4 128	2 778	1 350	32,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	1 446	1 372	74	5,1
Den øvrige befolkningen ¹	55 457	53 282	2 175	3,9

¹ Den øvrige befolkningen omfatter personer født i Norge med to norskfødte foreldre, utenlandsfødte med én norskfødt forelder, norskfødte med én utenlandsfødt forelder og utenlandsfødte med to norskfødte foreldre.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Dette kapitlet har blant annet som formål å undersøke hvorfor forskjellene er der og å bidra til å forklare dem. Vi skal se nærmere på om elevenes landbakgrunn, kjønn, botid i Norge, karakterer og foreldrenes utdanningsnivå har betydning for frafall i overgangen fra grunnskole til videregående opplæring.

2.2. Direkte overgang varierer med landbakgrunn

Det er grunn til å anta at den høye andelen blant elevene som selv har innvandret og som ikke går direkte over i videregående opplæring i stor grad kommer av at de har oppholdt seg kort tid i Norge, mangelfulle norskkunnskaper, utdanningsbakgrunn og lignende. Noen innvandrergrupper skiller seg ut med uvanlig høy andel elever som ikke går direkte i videregående opplæring.

Tabell 2.2 viser oversikt over landbakgrunn til elevene som selv har innvandret og som ikke gikk direkte over i videregående opplæring. Vi ser tydelig at blant elever som faller tidlig fra er det flest fra Somalia, Irak, Afghanistan og Russland (Tsjetsjenia). Dette er ikke overraskende, siden dette også er de største elevgruppene, men andelen som faller tidlig fra i disse gruppene er uvanlig høy.

Tabell 2.2. Elever som selv har innvandret og som ikke startet i videregående opplæring rett etter avsluttet grunnskole, etter landbakgrunn. 2004-kullet. Antall og prosent

	Alle	Direkte overgang	Uten direkte overgang	Uten direkte overgang i prosent
Landbakgrunn				
I alt, elever som selv har innvandret	4 128	2 778	1 350	32,7
Somalia	557	250	307	55,1
Irak	462	295	167	36,1
Afghanistan	281	128	153	54,4
Russland	255	145	110	43,1
Bosnia- Hercegovina	251	245	6	2,4
Iran	224	189	35	15,6
Kosovo	218	193	25	11,5
Pakistan	147	121	26	17,7
Vietnam	113	105	8	7,1
Tyrkia	99	73	26	26,3
Eritrea	98	16	82	83,7
Etiopia	97	56	41	42,3
Sri Lanka	88	66	22	25,0
Thailand	87	67	20	23,0
Filippinene	57	49	8	14,0
Burma	51	2	49	96,1
Chile	47	41	6	12,8
Kina	46	31	15	32,6
Burundi	43	11	32	74,4
Andre	907	695	212	23,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Av de 560 registrerte elever med bakgrunn fra Somalia i 2004-kullet var det så mange som 310, eller 55 prosent, som ikke startet i videregående opplæring rett etter avsluttet grunnskole. Det samme gjaldt 54 prosent av elever som har innvandret fra Afghanistan, 43 prosent av russerne/tsjetsjenerne og 36 prosent av irakerne.

Felles for disse elevene er at de tilhører innvandrergupper med flyktningbakgrunn og med kort botid i Norge. I noen mindre innvandrergupper, som blant elevene fra Burma, Eritrea og Burundi var det også svært få som gikk direkte over i videregående opplæring. Dette er ikke overraskende, innvandring fra disse landene er av relativt ny dato. I disse gruppene er det mange nyankomne som ikke har hatt tilstrekkelig tid i Norge til å opparbeide nødvendige språkferdigheter.

I enkelte innvandrergupper var andelen med direkte overgang i videregående opplæring omtrent lik eller høyere enn i den øvrige befolkningen. Av de store gruppene i 2004-kullet er det innvandrelevnene fra Bosnia-Hercegovina og Vietnam som skiller seg ut med en høy andel elever med direkte overgang i videregående utdanning.

Overgangsprosenten i de fleste innvandrerguppene for 2004-kullet var mye lavere enn gjennomsnittet for alle elever. Norskfødte elever med innvandrerforeldre hadde også noe lavere andel med direkte overgang i videregående opplæring enn den øvrige befolkningen, men vi ser at forskjellen er liten.

Det var flest med bakgrunn fra Pakistan, Vietnam, Tyrkia og Marokko blant de norskfødte elevene med innvandrerforeldre som avsluttet grunnskolen våren 2004. De norskfødte med pakistanske foreldre var den klart største gruppen norskfødte med innvandrerforeldre i 2004-kullet. På grunn av deres tallmessige dominans i gruppen er det ikke overraskende at også blant dem som valgte å ikke fortsette utdanningen etter grunnskole var det flest med pakistanske foreldre, målt i absolutte tall. Men, den høyeste *andelen* som faller tidlig fra fant vi blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Chile og Tyrkia, der henholdsvis 10 og 9 prosent av elevene ikke var å finne i utdanningssystemet etter avsluttet grunnskole. Det er i utgangspunktet snakk om små grupper, men det gjør ikke problemstillingen mindre for den enkelte. Det er viktig å sikre mestring og inkludering i skolen for hver enkelt elev og på den måten hindre tidlig frafall.

Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Vietnam, Marokko og Sri Lanka var andelen som gikk direkte i videregående opplæring høy. Dette er grupper med foreldre som har lang botid i Norge. De første vietnamesiske innvandrerne kom som flyktninger etter Vietnam-krigen i 1975, og det store flertallet av innvandrere fra Marokko kom som arbeidsinnvandrere før innvandringsstoppen på midten av 70-tallet. Innvandrere fra Sri Lanka kom i årene etter borgerkrigen i 1983. Botid alene kan ikke forklare den høye andelen som gikk direkte over i videregående opplæring. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Chile og Tyrkia har også foreldre med lang botid i Norge, men andelen som ikke gikk direkte over i videregående opplæring i disse to gruppene var likevel godt over gjennomsnittet for alle norskfødte med innvandrerforeldre uavhengig av foreldrenes botid i Norge.

Tabell 2.3. Norskfødte med innvandrerforeldre som avsluttet 10. trinn i grunnskolen våren 2004, etter om de er i utdanning høsten samme år og foreldrenes landbakgrunn

	I alt	Direkte overgang	Ikke i utdanning	Andelen som ikke er i utdanning
Norskfødte med innvandrerforeldre i alt	1 446	1 372	74	5,1
Landbakgrunn				
Pakistan.....	409	382	27	6,6
Vietnam	180	179	1	0,6
Tyrkia	117	106	11	9,4
Marokko.....	83	81	2	2,4
India	80	76	4	5,0
Chile.....	77	69	8	10,4
Filippinene	46	46	0	0,0
Iran.....	45	42	3	6,7
Sri Lanka	42	42	0	0,0
Polen.....	40	39	1	2,5
Andre.....	327	310	17	5,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.3. Ikke alle forblir i landet

Ved nærmere sjekk av registreringsstatus til elevene som selv har innvandret og som ikke var å finne i det norske utdanningssystemet etter avsluttet grunnskole, viste det seg at 67 elever av i alt 1 350 hadde flyttet til utlandet. Blant norskfødte elever med innvandrerforeldre som ikke gikk direkte over i videregående opplæring sto bare 5 personer registrert utvandret i DSF per 1. januar 2010.

I den lille gruppen bestående av 67 elever som selv har innvandret og som per 1. januar 2010 sto registrert utvandret i Folkeregisteret, finner vi personer fra alle verdensdeler. 18 elever hadde opprinnelse fra nordiske land, de var 16 år gamle det året de fullførte grunnskolen, og alle utvandret til sitt opprinnelsesland.

Tabell 2.4. Elever som selv har innvandret og som sto registrert utvandret i Folkeregisteret per 1. januar 2010. 2004-kullet. Antall

	I alt
I alt	67
Innvandrerens landbakgrunn	
Norden	18
Vest Europa	1
Øst Europa	9
Afrika	19
Asia	17
Sør-Amerika	2
Oseania	1

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Av de 2 200 elevene i den øvrige befolkningen som ikke gikk direkte i videregående opplæring, var 270 personer ikke registrert bosatt per 1. januar 2010.

2.4. Ingen kjønnsforskjeller

Mange har vært opptatt av om det i særlig grad er innvandrerjenter som ikke fortsetter i videregående, og at dette i så fall kan komme av at en del jenter gifter seg så tidlig og derfor ikke tar videregående opplæring (Lie 2004, Henriksen 2010a, Henriksen 2010b) Blant elevene i 2004-kullet var det en jevn kjønnsfordeling i alle gruppene.

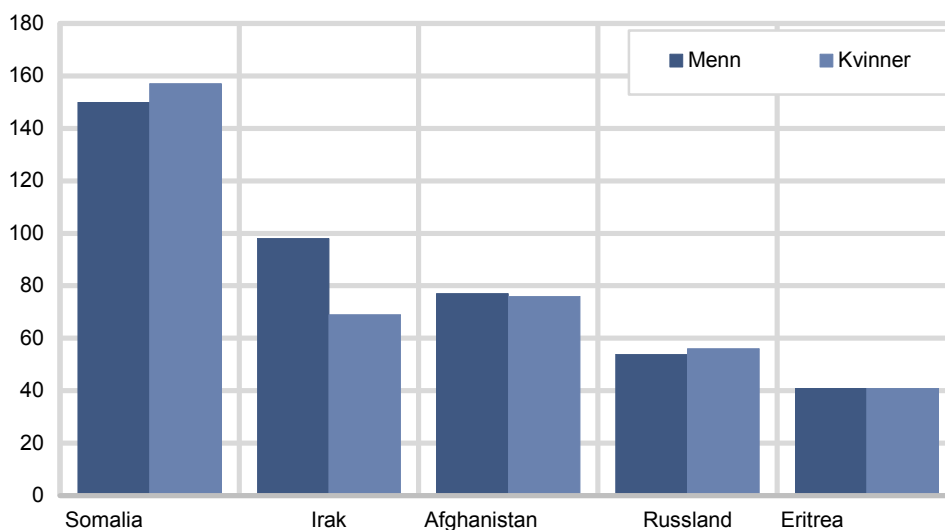
Tabell 2.5. Elever som avsluttet 10. trinn i grunnskolen våren 2004, etter kjønn og Innvandringskategori. Antall og prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Elever i alt	61 031	31 289	29 742
Prosent	100	51	49
Innvandrere	4 128	2 140	1 988
Prosent	100	52	48
Norskfødte med innvandrerforeldre	1 446	741	705
Prosent	100	51	49
De øvrige	55 457	28 408	27 049
Prosent	100	51	49

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Blant elevene i 2004- kullet som selv har innvandret og som ikke gikk direkte over i videregående opplæring var det heller ikke tydelige kjønnsforskjeller i de gruppene med høyest frafall fra direkte overgang i videregående opplæring. Av de 1 350 elevene som selv har innvandret og som ikke var å finne i videregående opplæring etter avsluttet grunnskole var 51 prosent kvinner og 49 prosent menn.

Blant de få norskfødte med innvandrerforeldre som ikke gikk over til videregående opplæring var det heller ikke noen nevneverdige kjønnsforskjeller.

Figur 2.2. Elever som selv har innvandret og som ikke startet i videregående opplæring etter avsluttet grunnskole, etter kjønn. 2004-kullet. De fem største gruppene. Antall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tallene viser at andelen gifte blant elevene i 2004-kullet som selv har innvandret var betydelig høyere enn for andre elever. Hele 17 prosent av disse elevene var gift, mot 4 prosent blant norskfødte med innvandrerforeldre, og kun 1 prosent blant de øvrige elevene. I gruppen som ikke gikk direkte over i videregående opplæring var 30 prosent av innvandrer menn (200 personer) og 40 prosent av innvandrer kvinner (270 personer) registrert gift i DSF. I tillegg hadde ytterligere 5 prosent av innvandrer menn og 16 prosent av innvandrer kvinner annen sivilstand som betyr at de enten var skilt, separert eller enke/enkemann. Det var ytterst få blant norskfødte med innvandrerforeldre og de øvrige elevene med annen sivilstand.

Tabell 2.6. Elever som selv har innvandret og som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter kjønn, sivilstand og landbakgrunn. 2004-kullet. Antall og prosent

	I alt				Menn				Kvinner			
	I alt	Ugift	Gift	Annen sivilstand	I alt	Ugift	Gift	Annen sivilstand	I alt	Ugift	Gift	Annen sivilstand
I alt	1 350	742	469	139	666	438	198	30	684	304	271	109
I alt, prosent ...	100	55	35	10	100	66	30	5	100	44	40	16
Somalia	307	162	109	36	150	87	52	11	157	75	57	25
Prosent	100	53	36	12	100	58	35	7	100	48	36	16
Irak	167	93	65	9	98	63	34	1	69	30	31	8
Prosent	100	56	39	5	100	64	35	1	100	43	45	12
Afghanistan	153	74	63	16	77	49	26	2	76	25	37	14
Prosent	100	48	41	10	100	64	34	3	100	33	49	18
Russland	110	42	50	18	54	30	18	6	56	12	32	12
Prosent	100	38	45	16	100	56	33	11	100	21	57	21

Annen sivilstand omfatter gruppene: enke/enkemann, skilt og separert.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Denne tydelige forskjellen i andelen gifte skyldes i høyeste grad en mye større aldersspredning blant elevene som selv har innvandret.

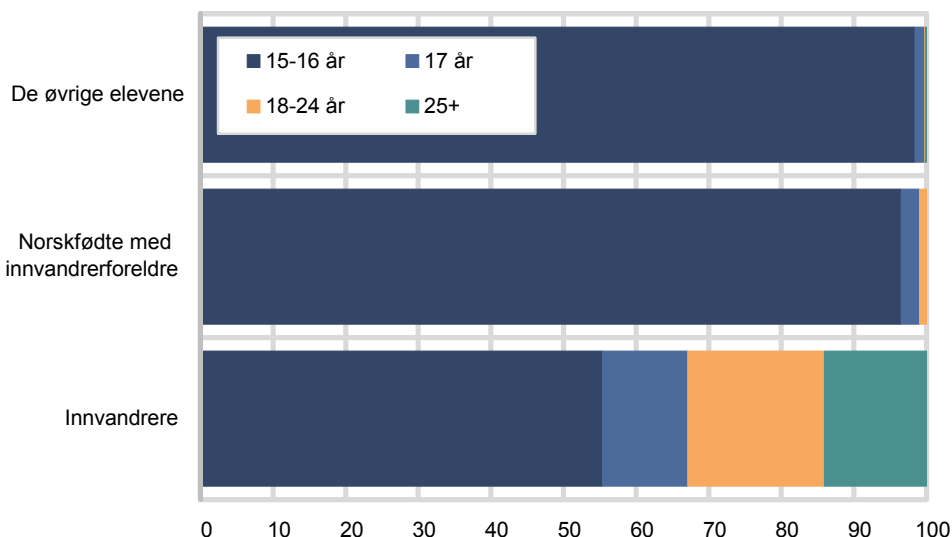
2.5. Elever som selv har innvandret er eldre enn andre elever

Aldersspredningen blant elevene i 2004-kullet var langt større blant elevene som selv har innvandret sammenlignet med norskfødte med innvandrerforeldre og de øvrige elevene. Med naturlig skoleprogresjon er de fleste elevene 15 og 16 år gamle når de avslutter grunnskole. 98 prosent av elevene født i Norge med to norskfødte foreldre og 96 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre var i

den aldersgruppen etter avsluttet grunnskole. Blant elever som selv har innvandret var tilsvarende andelen kun 55 prosent.

En tredjedel av elevene i 2004-kullet som selv har innvandret var 18 år og eldre. Tilsvarende andelen blant norskfødte med innvandrerforeldre og de øvrige elevene var henholdsvis 1 og 0,3 prosent.

Figur 2.3. Elever som avsluttet grunnskolen våren 2004, etter alder og innvandringskategori. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Blant elevene som selv har innvandret og som ikke gikk direkte over i videregående opplæring var aldersspredningen enda tydeligere. Hele to tredjedeler av innvandrerne var 18 år og eldre, 7 prosent var 17 år, mens bare 24 prosent i gruppen var 15 og 16 år gamle.

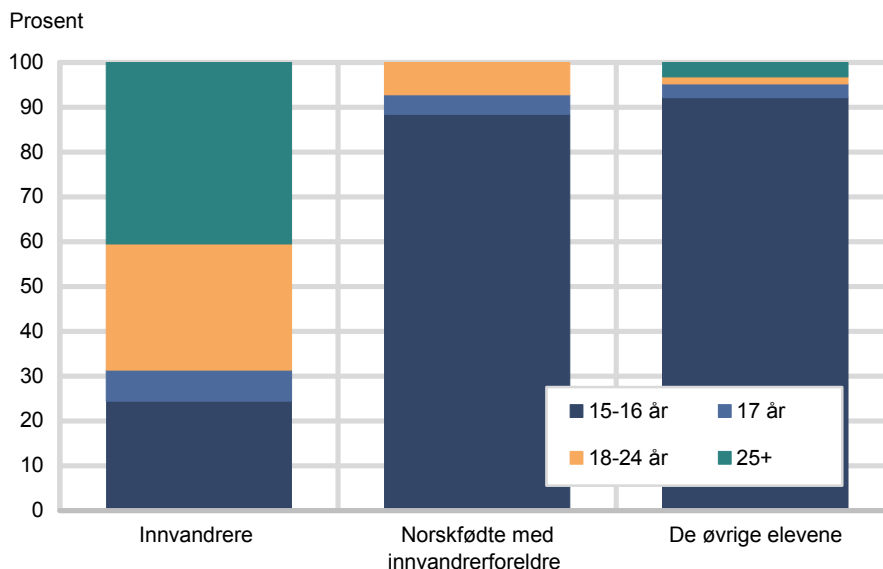
Hvor mange av disse elevene som kan ha fullført en utenlandsk grunnskoleutdanning som ikke er registrert i SSBs data, er uvisst. Antagelig har mange av dem, ikke fullført grunnskolen, siden fullført utenlandsk grunnskole gir grunnlag for inntak til videregående opplæring, og disse elevene var registrert i grunnskole til tross for høy alder.

Av de få norskfødte elevene med innvandrerforeldre i 2004-kullet som ikke var å finne i utdanningssystemet samme høst var 88 prosent 16-åring, mens resten var mellom 17 og 24 år gamle.

Tabell 2.7. Elever som selv har innvandret, som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, og som var registrert bosatt i Norge per 1. januar 2010, etter alder. 2004-kullet. Antall og prosent

Alder ved avsluttet grunnskole	I alt	15-16 år	17 år	18 år og eldre
Elever	1 281	313	89	879
I prosent	100	24,4	6,9	68,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 2.4. Elever uten direkte overgang til videregående opplæring, etter alder og innvandringskategori. 2004-kullet. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.6. Mange med kort botid

Opplysninger om grunnskolekullet fra 2004 viser at den gruppen som viste minst tilbøyelighet til å gå rett over i videregående opplæring var elever som selv har innvandret. Om lag 33 prosent av dem forlot det norske utdanningssystemet samme år som de fullførte grunnskolen. Vi har allerede konstatert at elevene som selv har innvandret var generelt mye eldre enn de øvrige elevene, og at de fleste av disse elevene uten direkte overgang i videregående utdanning var 18 år og eldre.

Mange av de elevene som forlot det norske utdanningssystemet rett etter fullførte grunnskole var altså mye eldre enn de vanlige avgangselevenene, og mange hadde i tillegg svært kort botid i Norge. Opplæringsloven gir voksne rett til grunnskoleopplæring. Elever som er såpass gamle som 18 år og eldre når de avslutter grunnskole, er det ofte nettopp fordi de har kort botid og har fått avbrutt sin opplæring for kortere eller lengre tid på grunn av flytting. Botid er en relevant variabel som kan bidra til å forklare forskjeller mellom gruppene. Det er rimelig å forvente at elever med kort botid i Norge vil ha større utfordringer på skolen enn de norskfødte med innvandrerforeldre eller de øvrige elevene.

Et interessant funn her er nok at de fleste av disse elevene som selv har innvandret og som ikke gikk over i videregående opplæring var nyankomne. Mange har begynt på skole uten å bli registrert med personnummer i folkeregisteret. Hele 65 prosent av de 1280 elevene fra 2004-kullet uten direkte overgang i videregående opplæring og som fortsatt var bosatt i landet per 1. januar 2010 hadde botid i Norge på under ett år samme år som de fullførte grunnskolen. Mange av dem var ikke engang registrert med personnummer i folkeregisteret på det tidspunktet. Som vi ser fra tabell 6 gjelder det først og fremst elevene med flyktningbakgrunn fra Somalia, Irak, Afghanistan og Tsjetsjenia.

Tabell 2.8. Elever som selv har innvandret og som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter botid og landbakgrunn. 2004-kullet, fortsatt bosatt i Norge per 1. januar 2010. Antall og prosent

Botid per 1.januar 2005	I alt	1 år og under	2-5 år	6-10 år	11 år og over
I alt	1 281	827	350	47	57
Prosent	100,0	64,6	27,3	3,7	4,4
Utvalgte nasjonaliteter					
Somalia	295	203	73	12	7
Prosent	100	68,8	24,7	4,1	2,4
Irak	162	88	61	7	6
Prosent	100	54,3	37,7	4,3	3,7
Afghanistan	146	95	51	0	0
Prosent	100	65,1	34,9	0,0	0,0
Russland	105	92	12	1	0
Prosent	100	87,6	11,4	1,0	0,0
Eritrea	80	77	3	0	0
Prosent	100	96,3	3,8	0,0	0,0
Burma	49	49	0	0	0
Prosent	100	100,0	0,0	0,0	0,0
Etiopia	40	27	12	0	1
Prosent	100	67,5	30,0	0,0	2,5
Andre	404	196	138	27	43
Prosent	100	48,5	34,2	6,7	10,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Frafallet fra direkte overgang i videregående utdanning var altså høyest blant nyankomne innvandrere i 2004-kullet. Det at vi finner så mange nyankomne innvandrere blant dem som faller tidlig fra i utdanningssystemet har flere naturlige årsaker. Det mest opplagte er språkbarrieren, men det må også tas hensyn til andre faktorer som skolesystemet i hjemlandet, foreldrenes utdanningsnivå og lignende.

Det er grunn til å anta at kort botid i Norge har mye å si for frafallet fra direkte overgang til videregående opplæring. Vi ser at det store flertallet (92 prosent) av elevene i 2004-kullet som selv har innvandret og som forlot det norske utdanningssystemet samme år som de fullførte grunnskolen hadde bodd i landet i kortere tid enn fem år. Det er rimelig å anta at økende botid gir bedre språkferdigheter, som igjen vil medvirke til økende deltagelse i skolesystemet og bedre skoleprestasjoner.

2.7. Prestasjonsnivå for elevene som selv har innvandret og uten direkte overgang til videregående opplæring

Grunnskolepoeng er et mål for resultater i grunnskolen, og er et samlemål for alle karakterene (les mer om gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng i kap.1.1). Tabell 2.9 presenterer gjennomsnittlige grunnskolepoeng for den gruppen elever i 2004-kullet som selv har innvandret og som ikke gikk direkte over i videregående opplæring samme år.

Dersom eleven mangler karakterer i mer enn halvparten av fagene, settes grunnskolepoeng til null. Fra tabell 2.9 ser vi at det var tilfelle for hele 73 prosent av elevene som selv har innvandret og som ikke var å finne i utdanningssystemet samme høst som de avsluttet grunnskolen. Ytterligere 8 prosent hadde en sum på mellom 0-19 grunnskolepoeng.

Tabell 2.9. Grunnskolepoeng oppnådd i 2004 blant elever som selv har innvandret og som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter kjønn. Antall og prosent

Grunnskolepoeng	Begge kjønn	Menn	Kvinner	Prosent
I alt	1 350	666	684	100
0	985	481	504	73,0
Mellom 0 og 19	110	67	43	8,1
Mellom 20 og 29,9	106	54	52	7,9
Mellom 30 og 39,9	91	45	46	6,7
Mellom 40 og 49,9	42	15	27	3,1
50 og over	16	4	12	1,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Det betyr at et flertall av elevene som selv har innvandret og som forlot det norske Utdanningssystemet samme år som de fullførte grunnskolen hadde manglende eller svært svake resultater fra grunnskolen. Hele 88 prosent av elevene som selv har innvandret og som gikk ut av grunnskolen med 0 grunnskolepoeng var eldre enn 16 år, og svært få i denne gruppen hadde lang botid i Norge. Bare 1 prosent av de 985 elevene uten karakterer hadde bodd i Norge 10 år eller lengre. 86 prosent hadde botid under 5 år.

Blant de 74 norskfødte med innvandrerforeldre i 2004-kullet som ikke var å finne i videregående opplæring samme høst, hadde rundt 41 prosent prestert på et nivå høyere enn 30 gjennomsnittlige skolepoeng, mens 15 prosent var registrert uten karakterer. Det var like mange gutter og jenter blant de norskfødte med innvandrerforeldre som ikke gikk direkte over i videregående opplæring samme år, men blant de som hadde oppnådd et høyt karakternivå var en overvekt av jenter.

Tabell 2.10. Grunnskolepoeng oppnådd i 2004 blant norskfødte med innvandrerforeldre som ikke gikk direkte over i videregående opplæring, etter kjønn. Antall og prosent

Grunnskolepoeng	Begge kjønn	Gutter	Jenter	Prosent
I alt	74	37	37	100
0	11	8	3	14,9
Mellom 0 og 19	9	7	2	12,2
Mellom 20 og 29,9	24	13	11	32,4
Mellom 30 og 39,9	18	7	11	24,3
Mellom 40 og 49,9	5	1	4	6,8
50 og over	7	1	6	9,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.8. Foreldrenes utdanningsnivå

Det finnes en rekke studier som bekrefter en sterk sammenheng mellom foreldrenes utdanningsnivå og elevenes skoleprestasjoner. For gruppen av elever som selv har innvandret og som forlot det norske utdanningssystemet samme år som de avsluttet grunnskolen kan vi ikke si noe om denne sammenhengen fordi vi mangler utdanningsopplysninger om foreldrene for så mange som 87 prosent av elevene. De fleste av elevene som vi mangler utdanningsopplysninger om foreldrene for, har svært kort botid i Norge.

Tabell 2.11. Elever som selv har innvandret, og som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2004-kullet. Antall og prosent

	I alt	Prosent
I alt	1 350	100,0
Mor eller far eller begge har lang høyere utdanning, mer enn 4 år	7	0,5
Mor eller far eller begge har kort høyere utdanning, 1-4 år	26	1,9
Mor eller far eller begge har videregående utdanning	41	3,0
Mor eller far eller begge har utdanning på grunnskolenivå	105	7,8
Begge foreldre har uoppgitt utdanning	1 171	86,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For norskfødte med innvandrerforeldre uten direkte overgang til videregående utdanning har vi bedre opplysninger om foreldrenes utdanningsnivå enn for elevene som selv har innvandret og uten direkte overgang til videregående opplæring. Over 40 prosent av innvandrerforeldrene til de norskfødte elevene som ikke var å finne i utdanningssystemet samme år har utdanning på grunnskolenivå, mens 27 prosent har videregående utdanning. Vi mangler opplysninger om foreldrenes utdanningsnivå for 7 prosent av elevene. Kun 10 prosent i denne gruppen har én eller begge foreldre med lang høyere utdanning.

Tabell 2.12. Norskfødte med innvandrerforeldre som ikke har direkte overgang til videregående, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2004-kullet. Antall og prosent

	I alt	Prosent
I alt	74	100
Mor eller far eller begge har lang høyere utdanning, mer enn 4 år	7	9,5
Mor eller far eller begge har kort høyere utdanning, 1-4 år	12	16,2
Mor eller far eller begge har videregående utdanning	20	27,0
Mor eller far eller begge har utdanning på grunnskolenivå	30	40,5
Begge foreldre har uoppgitt utdanning	5	6,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.9. En fjerdedel i utdanning etter fem år

Vi har undersøkt nærmere om noen av de elevene med innvandrerbakgrunn i 2004-kullet som ikke startet i videregående opplæring rett etter avsluttet grunnskole var å finne i utdanningssystemet fem år senere. Tallene viser at 24 prosent (340 personer) i denne gruppen var i gang med utdanning fem år etter fullført grunnskole. De fleste var å finne i videregående opplæring (tabell 2.13) mens rundt 21 prosent var i høyere utdanning fem år etter at de har fullført grunnskolen. Vi finner også en liten andel tidligere elever med innvandrerbakgrunn i 2004-kullet på forskjellige arbeidsmarkedskurs.

Tabell 2.13. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter om de var i utdanning fem år etter avsluttet grunnskole. 2004-kullet. Antall og prosent

Ikke direkte overgang	1 424
Av disse i utdanning fem år etter avsluttet grunnskole	342
I prosent	
Videregående opplæring	61
Annen videregående utdanning	4
Høgskole- og universitetsutdanning	21
Arbeidsmarkedskurs	14
Ikke i utdanning 5 år etter avsluttet grunnskole	1 082

2.10. Oppsummering

I følge SSBs statistikk om deltakelse i videregående opplæring har det vært høy stabilitet både blant norskfødte elever med innvandrerforeldre og de øvrige elevene i andelen av et årskull som starter i videregående opplæring siden skolereformen i 1994 (Statistisk sentralbyrå 2006).

Vi har sett på opplysninger om grunnskolekullet fra 2004, som viser at 95 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre og 96 prosent av de øvrige elevene gikk direkte over i videregående opplæring samme år, mens tilsvarende andel for elever som selv har innvandret var 67 prosent.

Andelen som går direkte over i videregående opplæring er fortsatt noe lavere for norskfødte med innvandrerforeldre enn blant de øvrige elevene, men vi ser at forskjellen er veldig liten. Innvandrere har derimot mye lavere andel med direkte overgang enn de andre to gruppene.

Det å ikke gå direkte over fra grunnskole til videregående opplæring er spesielt framtreddende for enkelte grupper innvandrere. Det er først og fremst personer med kort botid i Norge, ofte med null eller få grunnskolepoeng, og ofte eldre enn de andre elevene, som ikke går direkte over i videregående samme år som de avslutter grunnskolen.

Vi har også sett at for noen elever var frafallet fra utdanning av en midlertidig karakter. Rundt 24 prosent av elevene med innvandrerbakgrunn i 2004-kullet som ikke gikk direkte over i videregående opplæring hadde en registrert utdanningsaktivitet fem år etter fullført grunnskole.

3. Gjennomstrømning i videregående opplæring

Nesten alle elever som går ut av grunnskolen starter i videregående opplæring samme år, men bare 70 prosent av dem som begynner på videregående har oppnådd vitnemål eller fagbrev fem år senere (Statistisk sentralbyrå 2011a). Dette innebærer at Norge ligger under gjennomsnittet for OECD-land som har gjennomført en slik kartlegging. I snitt har 81 prosent av elevene som startet videregående opplæring gjennomført to år etter normert tid i OECD-landene som har deltatt, mens dette gjelder 71 prosent av norske elever. For Finland og Sverige er andelen henholdsvis 80 prosent og 83 prosent (OECD 2011).

Forskning viser at personer som ikke har fullført videregående opplæring har større sjanse for å bli arbeidsledig, bli uføretrygdet, motta sosialhjelp eller bli fengslet sammenlignet med personer som har fullført videregående (Falch og Nyhus 2010). Det er derfor gunstig både for individene og for samfunnet at en stor andel av elevene oppnår vitnemål eller fagbrev. Falch, Johannesen og Strøm (2009) har gjort beregninger som tyder på at de samfunnsmessige besparelsene ved å redusere frafallet fra videregående opplæring med en tredjedel kan ligge på om lag seks milliarder per årskull.

For å måle gjennomstrømning i videregående opplæring tar vi utgangspunkt i elevene som startet på det første nivået i videregående opplæring, grunnkurs, for første gang et gitt år. I dette prosjektet består utvalget av 2004-kullet, altså personer som startet grunnkurs høsten 2004, og som ikke har vært registrert som elever i videregående opplæring tidligere. Etter fem år undersøker vi de samme elevene igjen, og registrerer hvor langt i skoleløpet de har kommet. Måletidspunkt for 2004-årgangen er dermed i 2009. For flere detaljer om datagrunnlag og beregninger, se kapittel 1.1.2.

I denne rapporten er gjennomstrømningen i videregående framstilt på samme måte i nesten alle tabellene. Elevenes status etter fem år deles inn i fem ulike kategorier. Den første kategorien er *fullført på normert tid*, som innebærer at eleven har oppnådd vitnemål innen tre år eller fagbrev innen fire år⁴. Kategori nummer to er *fullført på mer enn normert tid*. Elevene havner i denne kategorien dersom de har oppnådd vitnemål etter mer enn tre år eller fagbrev etter mer enn fire år, forutsatt at de har klart det innen de fem årene måleperioden varer. Ved å slå sammen de to første kategoriene finner man personene som har fullført videregående opplæring i løpet av fem år.

Den tredje kategorien er *fortsatt i videregående opplæring*. Disse personene har ikke fullført videregående, men er registrert som elev eller lærling høsten 2009. Den fjerde kategorien er *registrert VKII, men ikke bestått*, og inkluderer både personer som har begynt på det siste skoleåret i videregående opplæring uten å fullføre, og personer som har gått opp til fagprøve uten å bestå. Kategorien skal skille de som avbryter mot slutten av opplæringsløpet fra dem som avbryter tidligere. De som havner i denne kategorien er ikke registrert i videregående opplæring høsten 2009. Den siste kategorien, *sluttet underveis*, omfatter personer som har sluttet før de har startet på VKII eller gått opp til fagprøve. Disse er heller ikke registrert som elever eller lærlinger høsten 2009. Ved å slå sammen de tre siste kategoriene finner man personene som ikke har fullført videregående opplæring i løpet av fem år.

3.1. Kjennetegn ved elevene i 2004-kullet

Denne analysen av gjennomstrømning i videregående opplæring har særlig fokus på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. For å kunne gjøre effektive

⁴ Det finnes utdanningsløp, spesielt innenfor studieretning for elektrofag, som har normert tid på fem år. Disse er ikke skilt ut fra de øvrige yrkesfagene, og elevene som går på slike fagretninger vil derfor aldri havne i kategorien *fullført på normert tid*. Dette er en svakhet ved datamaterialet.

sammenligninger av disse gruppene og den øvrige befolkningen er det viktig å ha mer utfyllende bakgrunnsinformasjon om elevene som startet videregående opplæring i 2004.

3.1.1. Innvandringskategori og landbakgrunn

I overkant av 59 000 personer startet på grunnkurs i videregående opplæring for første gang høsten 2004. Om lag 92 prosent av dette kullet hører hjemme i kategorien *Øvrige elever*, som er elever med minst en norskfødt forelder. Vel to prosent av elevene er norskfødte med to innvandrerforeldre, mens i underkant av seks prosent selv har innvandret til Norge.

Tabell 3.1. Personer som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori. Antall og prosent

	Antall	Prosent
Totalt	59 233	100,0
Øvrige elever	54 558	92,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	1 408	2,4
Innvandrere	3 267	5,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Av de om lag 1 400 elevene i 2004-kullet som er født i Norge av to utenlandske foreldre, har 15 prosent europeisk bakgrunn, 10 prosent afrikansk bakgrunn og seks prosent bakgrunn fra Sør-Amerika. Majoriteten, 68 prosent, har foreldre fra asiatiske land.

Tabell 3.2. Norskfødte med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn. Antall og prosent

	Antall	Prosent
Totalt	1 408	100,0
Europa	213	15,1
Asia	960	68,2
Afrika	140	9,9
Nord- og Mellom-Amerika	14	1,0
Sør-Amerika	80	5,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Det er i underkant av 3 300 elever i 2004-kullet som er innvandrere, og av dem kommer 34 prosent fra andre europeiske land. Den største gruppen, personer fra Asia, utgjør 45 prosent av elevene som har innvandret til Norge, mens elever fra Afrika og Sør-Amerika utgjør henholdsvis 18 og to prosent.

Tabell 3.3. Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn. Antall og prosent

	Antall	Prosent
Totalt	3 267	100,0
Europa	1 096	33,5
Asia	1 458	44,6
Afrika	598	18,3
Nord- og Mellom-Amerika	36	1,1
Sør-Amerika	79	2,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.1.2. Foreldres utdanningsnivå

Mens alders- og kjønnsfordelingen er relativt lik for øvrige elever og norskfødte med innvandrerforeldre, er det tydelige forskjeller mellom disse to gruppene når det gjelder foreldrenes utdanningsnivå. Like under 90 prosent av de øvrige elevene har foreldre med kjent utdanning på minimum videregående nivå, og 41 prosent har foreldre med høyere utdanning. De tilsvarende tallene for foreldrene til norskfødte med innvandrerforeldre er 61 prosent med minimum videregående utdanning og 32 prosent med høyere utdanning. Blant innvandrere har 41 prosent av elevene foreldre med minimum videregående skole, mens 22 prosent har høyere utdanning. Det er imidlertid store mangler i data for denne gruppen. Hele 33 prosent av elevene som har innvandret har foreldre med ukjent utdanningsbakgrunn.

Tabell 3.4. Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. Prosent

	Øvrige elever	Norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere
Lang høyere utdanning	10,7	9,6	6,8
Kort høyere utdanning	30,4	22,2	15,4
Videregående utdanning	48,4	29,6	19,1
Grunnskoleutdanning	10,2	35,6	25,5
Uoppgitt	0,3	3,1	33,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.1.3. Kjønn- og aldersfordeling

Om lag 49 prosent av elevene som startet på grunnkurs for første gang høsten 2004 var jenter. Kjønnfordelingen blant de norskfødte elevene med innvandrerforeldre ligger svært likt snittet for hele populasjonen, mens jenteandelen er litt lavere blant innvandrerere. Andelen jenter er lavere enn gjennomsnittet blant både norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika og innvandrerere fra samme verdensdel, og også blant innvandrerere fra Asia er jenteandelen lavere enn snittet⁵.

Tabell 3.5. Andel jenter blant personer som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og landbakgrunn. Prosent

	Øvrige elever	Norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere
Alle	48,8	48,7	46,5
Europa	*	46,9	50,2
Asia	*	49,2	45,0
Afrika	*	44,3	42,0
Nord- og Mellom-Amerika ...	*	64,3	66,7
Sør-Amerika	*	53,8	46,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Alders sammensetningen i 2004-kullet er relativt lik for øvrige elever og norskfødte elever med innvandrerforeldre. Godt over 90 prosent av elevene som starter på grunnkurs for første gang er 16 år, noe som innebærer at elevene hovedsakelig begynner i videregående opplæring det samme året som de fullfører grunnskolen, gitt at de har hatt et vanlig grunnskoleløp. Det er nesten ingen av elevene i disse to gruppene som starter videregående opplæring for første gang etter at de er fylt 18 år. Blant innvandrerere er aldersfordelingen markant forskjellig. I denne gruppen er 40 prosent av elevene eldre enn 16 år, og om lag 25 prosent er minst 18 år. Gjennomgående er altså innvandrerne som startet grunnkurs for første gang i 2004 eldre enn norskfødte elever med innvandrerforeldre og øvrige elever.

Tabell 3.6. Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og alder. Prosent

	Øvrige elever	Norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere
Yngre enn 16 år	0,6	0,8	0,8
16 år	96,1	94,2	59,2
17 år	2,6	4,2	14,6
18 år	0,2	0,6	7,1
19-20 år	0,1	0,2	9,1
21-30 år	0,1	:	6,5
31-40 år	0,1	:	2,0
Eldre enn 40	0,1	:	0,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.1.4. Fylkesfordeling

Som man kan se av Tabell 3.7 er det flest elever i Akershus og Hordaland i 2004-kullet. Førtini prosent av de norskfødte elevene med innvandrerforeldre er folkeregistrert i Oslo, sammenlignet med 17 prosent av elever som har innvandret og seks prosent av øvrige elever. Både elever som har innvandret og norskfødte elever med innvandrerforeldre er dermed i større grad enn øvrige elever bosatt i hoved-

⁵ Andel jenter blant elever med bakgrunn fra Nord- og Mellom-Amerika er langt høyere enn gjennomsnittet, men denne gruppen er svært liten.

staden. Blant innvandrerne er det også en stor andel som er registrert som bosatt i et annet land enn Norge.

Tabell 3.7. Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og bostedsfylke. Antall

	Øvrige elever	Norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere
Hele landet	54 558	1 408	3 267
Østfold	2 869	70	212
Akershus	6 082	182	259
Oslo	3 488	688	547
Hedmark	2 200	16	83
Oppland	2 189	21	69
Buskerud	2 707	116	173
Vestfold	2 726	31	129
Telemark	2 064	23	113
Aust-Agder	1 337	10	40
Vest-Agder	2 102	24	96
Rogaland	5 233	78	189
Hordaland	5 650	68	184
Sogn og Fjordane	1 446	8	44
Møre og Romsdal	3 223	16	80
Sør-Trøndelag	3 390	28	121
Nord-Trøndelag	1 761	:	48
Nordland	3 188	4	66
Troms	1 848	8	56
Finnmark	908	:	35
Utlandet og uoppgitt	147	12	723

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.1.5. Grunnskoleresultater

Grunnskolepoeng er et samlemål for elevenes resultater fra grunnskolen, og elever med et høyt antall grunnskolepoeng har oppnådd høye grunnskolekarakterer. For øvrige elever har sju prosent oppnådd færre enn 30 grunnskolepoeng. Dette gjelder 8 prosent av norskfødte elever med innvandrerforeldre og 20 prosent av elever som selv har innvandret. 30 prosent av øvrige elever har oppnådd 50 grunnskolepoeng eller mer, sammenlignet med 21 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre og 11 prosent av innvandrere. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng er 44 for øvrige elever, 43 for norskfødte elever med innvandrerforeldre og 37 for elever som har innvandret. I den sistnevnte gruppen er det en høy andel med ukjent antall grunnskolepoeng, noe som for eksempel kan skyldes at elevene mangler karakter i svært mange fag, eller ikke har gått ut fra noen norsk grunnskole.

Tabell 3.8. Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og grunnskolepoeng. Prosent

	Øvrige elever	Norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere
Færre enn 25	2,6	3,1	10,2
25 – 29	4,6	5,1	9,5
30 – 34	9,7	11,6	13,1
35 – 39	13,9	14,1	14,5
40 – 44	17,7	20,5	12,5
45 – 49	19,7	20,5	10,6
50 – 54	19,5	13,0	7,4
55 og mer	10,3	8,2	3,6
Ukjent	2,1	3,9	18,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.1.6. Valg av studieretning

I videregående opplæring kunne man, per 1. oktober 2004, velge mellom 15 forskjellige studieretninger. Tre av disse, *Allmenne, økonomiske og administrative fag, Musikk dans og drama* og *Idrettsfag*, regnes som allmennfaglige studieretninger. Disse studieretningene har normert tid på tre år, og leder fram til studiekompetanse. De øvrige 12 studieretningene (se tabell 3.6) er yrkesfag. De fleste yrkesfag har en normert tid på fire år, der to av årene gjennomføres i skole og de to resterende gjennomføres som opplæring i bedrift. Det finnes imidlertid flere ulike løp innen yrkesfaglige studieretninger, blant annet treårige skoleløp og femårige løp der elevene har tre år i skole og to år i bedrift. Yrkesfaglige studieretninger leder som hovedregel fram til yrkeskompetanse, oftest dokumentert ved

fagbrev. Felles for yrkesfagene er at elevene har mulighet til å ta ettårig allmennfaglig påbygging etter å ha gjennomført den obligatoriske undervisningen i skole. Yrkesfagelever som fullfører påbygging får studiekompetanse.

Tidligere forskning viser at gjennomstrømningen i videregående er forskjellig på de ulike studieretningene. Fullføringsandelen er langt høyere på de allmennfaglige studieretningene enn på yrkesfagene, noe som kan henge sammen med at elevene som starter på allmennfag gjennomgående har bedre resultater fra grunnskolen (Statistisk sentralbyrå 2011a). Dersom norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere velger annerledes enn de øvrige elevene når det gjelder studieretninger, kan dette ha effekt på gjennomstrømningen.

Som tabell 3.9 viser velger innvandrere allmennfaglige studieretninger oftere enn øvrige elever. Forskjellen er imidlertid relativt liten. Norskfødte med innvandrerforeldre skiller seg ut ved at langt over halvparten velger en allmennfaglig studieretning. Nesten halvparten av norskfødte elever med innvandrerforeldre bor i Oslo, der om lag 62 prosent av elevene velger allmennfaglige studieretninger. Deler av denne forskjellen kan dermed forklares av at den geografiske spredningen er større blant øvrige elever.

Tabell 3.9. Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og valg av studieretningstype i 2004. Prosent

	Øvrige elever	Norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere
Allmennfaglig studieretning	46,1	60,8	48,6
Yrkesfaglig studieretning	53,9	39,2	51,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Ved å dele inn i de enkelte studieretningene ser man at *Allmenne, økonomiske og administrative fag* er den klart største studieretningen blant alle tre gruppene, men at innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre velger denne studieretningen i enda større grad enn øvrige elever. Det er færre elever med innvandrerbakgrunn som velger de to andre allmennfaglige studieretningene, *Musikk, dans og drama* og *Idrettsfag*, enn blant øvrige elever. Innvandrere velger oftere *Helse- og sosialfag* enn andre elever.

Tabell 3.10. Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og valg av studieretning i 2004. Antall og prosent

	Totalt	Øvrige elever	Norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere
Allmenne, økonomiske og administrative fag	22 570	37,1	57,3	46,1
Musikk, dans og drama	1 900	3,4	1,2	0,6
Idrettsfag	3 100	5,5	2,3	1,9
Helse- og sosialfag	5 532	8,9	10,3	16,6
Naturbruk	1 284	2,3	:	:
Formgivingsfag	4 774	8,3	5,3	4,8
Hotell- og næringsmiddelfag	2 800	4,9	2,1	3,5
Byggfag	3 205	5,7	1,7	2,9
Tekniske byggfag	843	1,4	1,9	2,2
Elektrofag	3 936	6,8	6,2	4,4
Mekaniske fag	4 914	8,3	4,5	9,6
Kjemil- og prosessfag	345	0,6	0,5	0,7
Trearbeidsfag	205	0,3	:	:
Medier og kommunikasjon	1 746	3,1	1,9	0,8
Salg og service	2 079	3,4	4,5	5,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Studieretningene i Norge er fortsatt preget av kjønnsmessig tradisjonelle valg. Overvekten av jenter er for eksempel stor på den tradisjonelt kvinnedominerte studieretningen *Helse- og sosialfag*, mens gutter blant annet dominerer på *Mekaniske fag* (Statistisk sentralbyrå 2011b). Hvis det finnes ulikheter i studie-

retningsvalgene til innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever kan dette være med på å belyse gjennomstrømningen.

Tabell 3.11 viser at blant de øvrige elevene velger en liten overvekt av jentene allmennfaglige studieretninger, mens et klart flertall av guttene velger yrkesfag. Dette er også tilfelle for elever som har innvandret. Blant norskfødte med innvandrerforeldre velger imidlertid flertallet av guttene allmennfaglige studieretninger.

Tabell 3.11. Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, kjønn og valg av studieretningstype i 2004. Antall og prosent

	Totalt	Øvrige elever		Norskfødte med innvandrerforeldre		Innvandrere	
		Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter
Allmennfaglig studieretning	27 570	41,9	50,4	56,0	65,9	46,0	51,6
Yrkesfaglig studieretning ...	31 663	58,1	49,6	44,0	34,1	54,0	48,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Gruppene norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere er nokså små, og når de brytes ned på kjønn og studieretning kan man få problemer med at kategoriene inneholder for få personer. Man må derfor utvise forsiktighet med hensyn til generalisering av funnene i tabell 3.12. En av de tydeligste trendene i tabellen er at både gutter og jenter som er født i Norge av innvandrerforeldre i større grad enn øvrige elever velger *Allmenne, økonomiske og administrative* fag dersom de velger en allmennfaglig studieretning. Hele 63 prosent av jentene i denne gruppen velger *Allmenne, økonomiske og administrative fag*, mot 41 prosent av øvrige jenter og 50 prosent av jenter som har innvandret til Norge. 29 prosent av jentene som er innvandrere velger *Helse- og sosialfag*, sammenlignet med 17 prosent av jentene fra den øvrige befolkningen.

Tabell 3.12. Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, kjønn og valg av studieretning i 2004. Prosent

	Øvrige elever		Norskfødte med innvandrerforeldre		Innvandrere	
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter
Allmenne, økonomiske og administrative fag	33,8	40,6	51,5	63,4	42,7	50,0
Musikk, dans og drama	1,9	5,0	0,7	1,7	0,3	0,9
Idrettsfag	6,1	4,9	3,7	0,7	3,0	0,7
Helse- og sosialfag	1,5	16,6	2,6	18,4	6,1	28,7
Naturbruk	2,0	2,6	:	:	0,6	0,4
Formgivingsfag	2,1	14,9	2,5	8,2	2,4	7,6
Hotell- og næringsmiddelfag	4,1	5,6	3,2	0,9	3,9	3,0
Byggfag	10,9	0,2	3,3	0,0	5,2	0,2
Tekniske byggfag	2,5	0,1	3,6	:	4,0	:
Elektrofag	12,8	0,5	12,0	0,0	8,1	:
Mekaniske fag	15,4	0,9	8,6	:	17,2	0,8
Kjemi- og prosessfag ...	0,8	0,4	0,7	:	1,1	0,3
Trearbeidsfag	0,6	0,1	:	:	0,9	:
Medier og kommunikasjon	2,7	3,5	2,5	1,3	0,9	0,8
Salg og service	2,7	4,1	4,4	4,7	3,8	6,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.2. Oppsummering

Gjennomstrømningen i videregående opplæring på nasjonalt nivå har vært svært stabil fra år til år (Statistisk sentralbyrå 2011a). Store grupper, som et årskull i videregående, er ikke like sårbare for tilfeldig variasjon som mindre grupper. I denne analysen er det viktig å ha i bakhodet at elever som har innvandret og norskfødte elever med innvandrerforeldre er relativt små grupper. Brutt ned på ulike bakgrunnsvariabler blir disse to gruppene så små at effekter som skyldes tilfeldig variasjon kan være et problem.

Beskrivelsen av elevmassen som inngår i analysene viser at øvrige elever og norskfødte elever med innvandrerforeldre har nokså lik alders- og kjønnsammensetning, men at den geografiske spredningen er langt større for øvrige elever. I tillegg er det et lavere utdanningsnivå blant foreldrene til norskfødte elever med innvandrerforeldre. Elever som selv har innvandret til Norge skiller seg, demografisk sett, fra de to andre gruppene, ved at de i gjennomsnitt er eldre, og at andelen jenter er noe lavere. Også disse elevene er i større grad enn øvrige elever bosatt i Oslo, og utdanningsnivået blant foreldrene til elever som har innvandret er lavere enn i de to andre gruppene. Det er imidlertid noe usikkerhet rundt dette, fordi andelen med foreldre med ukjent utdanningsnivå er langt høyere blant innvandrere.

Norskfødte med innvandrerforeldre velger i oftere allmennfaglige studieretninger enn innvandrere og øvrige elever. Dette kan henge sammen med at svært mange av dem bor i Oslo, der det generelt er færre elever som velger yrkesfag. En mangeårig trend er at elever på allmennfaglige studieretninger oftere fullfører videregående enn elever på yrkesfaglige studieretninger, noe som kan påvirke gjennomstrømningen positivt for norskfødte elever med innvandrerforeldre. Andelen som fullfører og består på de ulike studieretningene henger imidlertid også sammen med hvor mange grunnskolepoeng elevene har oppnådd.

Norskfødte jenter med innvandrerforeldre velger ikke spesielt utradisjonelle studieretninger, selv om en langt høyere prosentandel av dem velger *Allmenne, økonomiske og administrative fag* enn blant øvrige elever. Norskfødte gutter med innvandrerforeldre velger imidlertid mer utradisjonelt enn jentene, da en langt høyere andel velger allmennfaglige studieretninger enn blant gutter i den øvrige befolkningen.

4. Fullføringsandelen er lavest blant innvandrere

Tidligere forskning har vist at øvrige elever fullfører videregående opplæring i større grad enn personer med innvandrerbakgrunn, og at elever som er født i Norge har større sannsynlighet for å fullføre enn elever som har innvandret til landet (Statistisk sentralbyrå 2011a). Data for 2004-kullet viser den samme tendensen.

Som tabell 4.1 viser har 68 prosent av alle elevene som startet på grunnkurs for første gang i 2004 fullført med vitnemål eller fagbrev fem år senere. 69 prosent av de om lag 54 000 øvrige elevene har fullført videregående opplæring i 2009. Tallet for personer som selv har innvandret til Norge er lavere, og ligger på 52 prosent. Norskfødte med innvandrerforeldre fullfører videregående opplæring i større grad enn innvandrere, fullføringsandelen for denne gruppen er på 67 prosent. Dette innebærer at forskjellen mellom øvrige elever og elever som er født i Norge av utenlandske foreldre er relativt liten. Også tidligere forskning viser at norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen tar omtrent like mye utdanning (Løwe 2009).

Tabell 4.1. Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle	59 233	55	13	5	8	18
Øvrige	54 398	56	13	5	7	18
Norskfødte med innvandrerforeldre ..	1 408	55	12	4	12	16
Innvandrere	3 267	38	14	7	11	30
Uoppgitt ⁶	160	45	14	6	13	22

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.2 viser en mer detaljert inndeling av elever som ikke har oppnådd vitnemål eller fagbrev, og som ikke befinner seg i videregående opplæring på måletidspunktet. Tabellen kan sees på som en framstilling av elevenes siste beståtte nivå i videregående opplæring. Som det framgår av tabellen er den største gruppen av dem som ikke fullfører kvalifisert til det siste trinnet i videregående opplæring. Det vil si at elevene enten har startet på VKII eller i lære, men sluttet eller strøket, eller at de har bestått VKI uten å begynne på VKII eller i lære. Denne trenden gjelder uavhengig av innvandringskategori. Mens mønsteret for norskfødte med innvandrerforeldre er svært likt mønsteret for den øvrige befolkningen, ser elever som selv har innvandret ut til å slutte tidligere i utdanningsløpet. Fire prosent av de øvrige elevene slutter før de har bestått grunnkurset, sammenlignet med 11 prosent av elevene som har innvandret. Også gruppen som består grunnkurs, men ikke fullfører og består VKI er større blant innvandrere enn blant norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever. Mens 6 prosent av øvrige elever og norskfødte elever med innvandrerforeldre består grunnkurs, men ikke VKI, gjelder dette 12 prosent av elever som har innvandret til Norge. Berit Lødding (2009) fant at på yrkesfaglige studieretninger sluttet en av tre elever med innvandrerbakgrunn i løpet av det første året i videregående.

⁶ I de påfølgende tabellene er personer med uoppgitt innvandringsbakgrunn plassert i kategorien *Øvrige*.

Tabell 4.2. Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Ikke bestått VKII/læretid	Ikke bestått VKI	Ikke bestått grunnkurs
Øvrige	54 558	56	13	5	14	6	4
Norskfødte med innvandrerforeldre .	1 408	55	12	4	17	6	5
Innvandrere	3 267	38	14	7	18	12	11

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.1. Landbakgrunn har betydning

Gjennomstrømningen varierer med elevenes landbakgrunn. Som man kan se i Tabell 4.3 er andelen som har fullført videregående opplæring i løpet av fem år høyest for norskfødte med foreldre fra Asia og Europa⁷. 68 prosent av elevene med bakgrunn fra Europa har oppnådd vitnemål eller fagbrev innen fem år, mens dette gjelder 71 prosent av elevene med foreldre fra Asia. 57 prosent av norskfødte elever med foreldre fra Afrika har fullført innen fem år, og 48 prosent av elevene med bakgrunn fra Sør-Amerika.

Tabell 4.3. Norskfødte elever med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle	1 408	55	12	4	12	16
Europa	213	55	13	5	11	15
Asia	960	59	12	3	11	15
Afrika	140	45	12	5	19	19
Nord- og Mellom-Amerika	14	43	:	0	:	29
Sør-Amerika	80	35	13	6	14	33

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Også innad i de ulike verdensdelene kan gjennomstrømningen variere. Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Asia har for eksempel elever med foreldre fra Tyrkia en fullføringsandel på 59 prosent i løpet av fem år, mens tilsvarende tall for Pakistan, Vietnam og India er henholdsvis 67 prosent, 78 prosent og 84 prosent. Siden det er få personer i de fleste landbakgrunnskategoriene, er det kun grupper som består av 75 personer eller mer som presenteres i tabell 4.4.

Tabell 4.4. Norskfødte elever med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn og status etter fem år, utvalgte land. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Chile	75	33	13	7	15	32
India	76	70	14	0	11	5
Marokko	81	42	10	7	20	21
Pakistan	395	55	12	3	13	18
Tyrkia	110	50	9	5	9	26
Vietnam	180	69	9	3	7	11

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Personer som selv har innvandret til Norge har markant lavere fullføringsandel enn norskfødte med innvandrerforeldre. Det er imidlertid forskjeller mellom elever med forskjellig landbakgrunn. Tabell 4.5 viser at 61 prosent av elevene fra Europa har fullført videregående i løpet av fem år, mens dette gjelder 51 prosent av elevene fra Asia, 44 prosent av elevene fra Afrika og 36 prosent av elevene fra Sør-Amerika.

⁷ I tabell 4.5 er tall for Nord- og Mellom-Amerika prikket av personvern hensyn, da denne gruppen er svært liten.

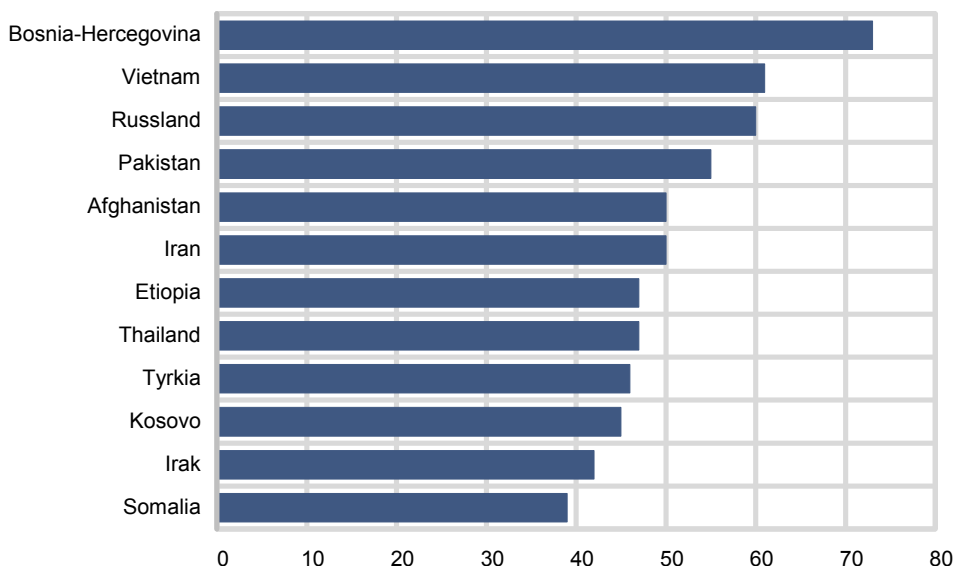
Tabell 4.5. Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle	3 267	38	14	7	11	30
Europa	1 096	49	12	5	10	25
Asia	1 458	35	16	7	11	31
Afrika	598	29	15	8	11	37
Nord- og Mellom-Amerika	36	53	11	:	:	22
Sør-Amerika	79	28	8	10	18	37

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Også blant innvandrerne er det til dels store forskjeller innad i de ulike verdensdelene. I Europa har 73 prosent av elevene fra Bosnia-Hercegovina fullført med vitnemål eller fagbrev innen 5 år, mens dette gjelder 45 prosent av elevene fra Kosovo. Det er også forskjeller mellom de asiatiske landene, for eksempel har 61 prosent av elever fra Vietnam fullført innen fem år, sammenlignet med 42 prosent av elevene fra Irak..

Figur 4.1. Fullføringsandel etter fem år for innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, utvalgte land. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.6. Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn og status etter fem år, utvalgte land. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Afghanistan	167	28	22	10	8	32
Bosnia-Hercegovina	251	59	14	4	8	15
Etiopia	76	33	14	12	8	33
Irak	367	28	14	8	12	38
Iran	225	31	19	8	18	24
Kosovo	200	36	9	7	15	35
Pakistan	131	41	14	3	10	32
Russland	176	44	16	5	12	23
Somalia	300	26	13	7	12	43
Thailand	85	35	12	8	5	40
Tyrkia	82	26	20	9	7	39
Vietnam	106	47	14	4	10	25

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.2. Oppsummering

Andelen i 2004-kullet som har fullført videregående innen fem år er 69 prosent for øvrige elever, 67 prosent for norskfødte med innvandrerforeldre og 52 prosent for

innvandrere. I de to sistnevnte gruppene varierer imidlertid fullføringsandelen mellom ulike landgrupper.

Norskfødte elever med innvandrerforeldre som har bakgrunn fra Asia og Europa fullfører oftere enn dem som har bakgrunn fra Afrika og Sør-Amerika. Det er også forskjeller blant innvandrere med ulik landbakgrunn.

Innvandrere fra europeiske land har høyest fullføringsandel innen fem år, etterfulgt av elever med bakgrunn fra Asia. Innvandrere fra Afrika og Sør-Amerika har lavest andel fullført i løpet av fem år.

Både for norskfødte med innvandrerforeldre og for personer som selv har innvandret til Norge, er det store variasjoner mellom ulike land innad i samme verdensdel.

5. Innvandrere i videregående opplæring

Personer som har innvandret til Norge er en sammensatt gruppe. Noen av elevene i 2004-kullet som selv har innvandret til Norge kom til landet i førskolealder og snakket flytende norsk i det de begynte i videregående opplæring. Andre kom til Norge i ungdomsskolealder og hadde langt dårligere norskferdigheter. I dette kapitlet undersøkes ulike variabler som er spesielle for innvandrere.

5.1. Innvandrere med flyktningbakgrunn har lavere gjennomstrømning

Som det framgår av tabell 5.1 er flukt og familie de to hovedgrunnene til innvandring blant innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004. Innvandrere med flyktningbakgrunn har litt lavere fullføringsandel enn personer som har kommet til Norge på grunn av familie.

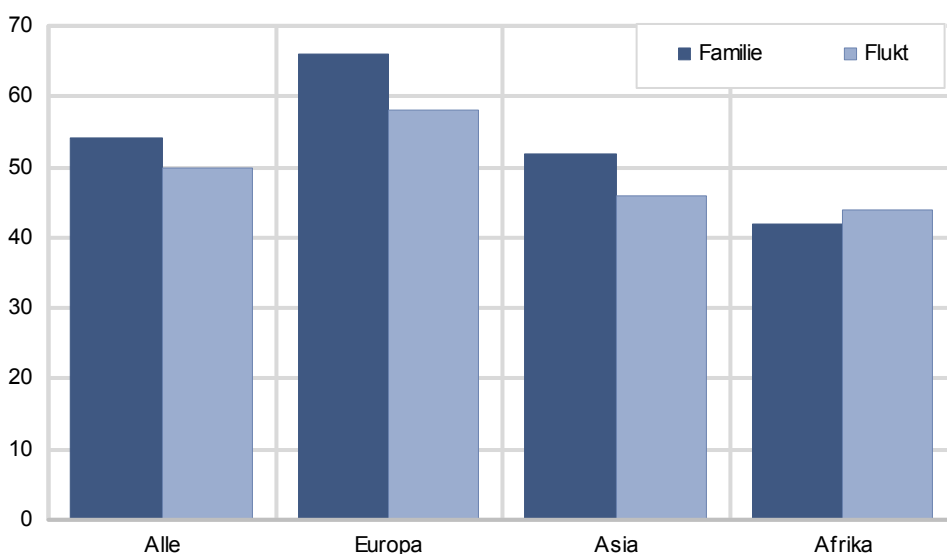
Tabell 5.1. Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringsgrunn og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle	3 267	38	14	7	11	30
Arbeid	:	:	:	:	:	:
Familie	1 460	39	15	6	9	31
Flukt	1 356	35	15	8	12	30
Utdanning	:	:	:	:	:	:
Annet	:	:	:	:	:	:
Uoppgitt	420	47	10	4	12	27

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Forskjellen mellom de to gruppene varierer imidlertid med elevenes landbakgrunn. Mens 66 prosent av elevene med europeisk bakgrunn som har kommet til Norge på grunn av familie har fullført innen fem år, gjelder dette 58 prosent av elevene med flyktningbakgrunn, en differanse på åtte prosentpoeng. For elever med bakgrunn fra Asia er forskjellen seks prosentpoeng. For elever som har innvandret fra afrikanske land er fullføringsandelen to prosentpoeng høyere for elever som har kommet til Norge som flyktninger.

Figur 5.1. Andel innvandrere i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.2. Flere med lang botid fullfører

Innvandrere som starter i videregående opplæring for første gang et gitt år, kan ha svært ulik botid i Norge. Det er rimelig å anta at lang botid er en fordel i skolesammenheng, blant annet på grunn av språkforståelse. Som man kan se av tabell 5.2 er det også en sammenheng mellom antall års botid i Norge og andel av elevene som fullfører videregående opplæring innen fem år, elever som har mer enn ti års botid har størst sannsynlighet for å fullføre videregående i løpet av fem år. Sammenhengen er imidlertid ikke lineær, og personer med den korteste botiden i Norge fullfører innen fem år i litt større grad enn personer med mellom tre og fem års botid. Tallene viser altså forskjeller som ikke kan forklares med botid.

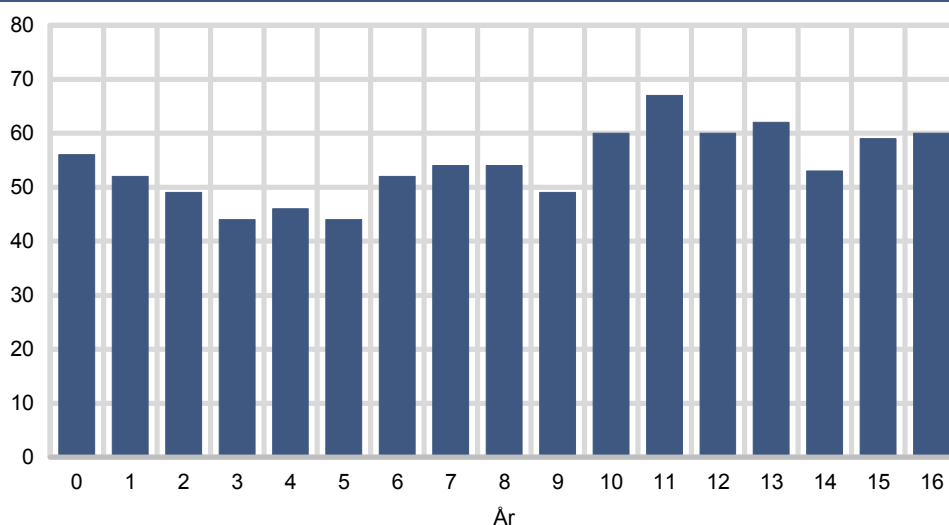
Tabell 5.2. Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter botid i Norge og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle	3 267	38	14	7	11	30
0-2 år	964	33	17	7	8	34
3-5 år	787	31	14	8	11	36
6-10 år	664	39	14	7	12	28
Mer enn 10 år	852	50	11	4	12	23

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.2 viser en mer detaljert framstilling av innvandrere som har fullført videregående innen fem år, etter antall års botid i Norge⁸. Som man kan se av figuren er fullføringsandelen jevnt over litt høyere for elever med lang botid, men elever med den korteste botiden, null til to år, fullfører i større grad enn elever med tre til fem års botid.

Figur 5.2. Andel innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004 og som har bestått videregående innen fem år, etter botid i Norge. Prosent

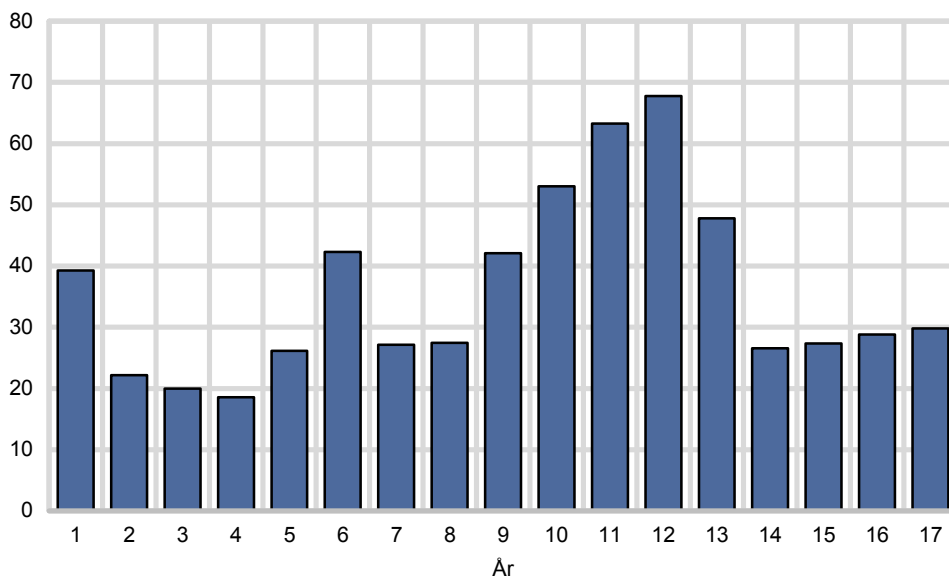

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Det kan være flere ulike faktorer som forklarer denne trenden, men noe av forklaringen er sannsynligvis variasjoner i elevsammensetningen. Elever fra europeiske land har høyere fullføringsandel enn elever med annen landbakgrunn. Figur 5.3 viser prosentandelen av elevene i 2004-kullet som er fra europeiske land, etter botid i Norge. Andelen fra Europa er høyere blant elever med den korteste botiden i Norge, noe som kan være en av forklaringene på at gruppen med kortest botid har høyere fullføringsandel.

⁸ Gruppen med 17 års botid eller mer inneholder svært få personer og er utelatt i figur 5.2.

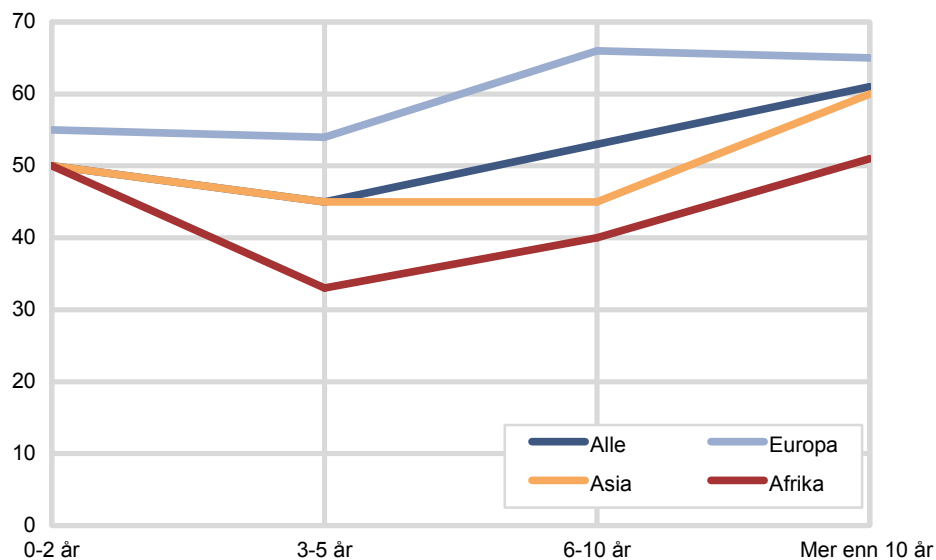
Figur 5.3. Andel av innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004 som har europeisk bakgrunn, etter botid i Norge. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Det er imidlertid ikke slik at variasjoner i elevenes landbakgrunn er den eneste grunnen til at elever som har kortest botid i Norge har høyere fullføringsandel enn elever med litt lengre botid. Figur 5.4 viser at man kan finne igjen den samme trenden i alle landgruppene.

Figur 5.4. Andel innvandrere i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter botid og landbakgrunn, utvalgte verdensdeler. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Elever som har bodd i Norge mellom null og to år er i snitt langt eldre enn elever med lengre botid. Mens 43 prosent av elevene med mellom tre og fem års botid er eldre enn 16 år, gjelder dette 73 prosent av elevene som har bodd i Norge i to år eller mindre. Dette kan tyde på at en seleksjonseffekt er noe av forklaringen på at sistnevnte gruppe har høyere fullføringsandel. Man kan tenke seg at personer som veldig raskt etter ankomst starter i videregående opplæring, til tross for at de er eldre enn de øvrige elevene og dermed ikke nødvendigvis går direkte over fra grunnskolen, er en spesielt motivert gruppe.

5.3. Høyest fullføringsandel for elever som kom i førskolealder

I likhet med botid i Norge kan alder ved innvandring ha innvirkning på blant annet språkforståelse. En naturlig antakelse er at en person som kommer til Norge i førskolealder har bedre språklige forutsetninger for å følge undervisningen i videregående skole enn en person som ankommer mot slutten av ungdomsskolen, gitt at de øvrige forutsetningene er like. For elever som kommer fra land der mulighetene for utdanning er mindre enn i Norge, vil tidlig ankomst i tillegg kunne bety at de får med seg mer av det faglige grunnlaget fra grunnskolen. Som man kan se av tabell 5.3 er det en korrelasjon mellom alder ved innvandring og fullføring av videregående. Mens 62 prosent av elevene som ankom før skolealder har fullført videregående opplæring innen fem år, gjelder dette 53 prosent av elevene som kom til Norge i barneskolealder og 46 prosent av elevene som kom i ungdomsskolealder. Elever som var 20 år og eldre da de ankom har fullført i større grad enn elever som kom da de var mellom 13 og 19 år gamle.

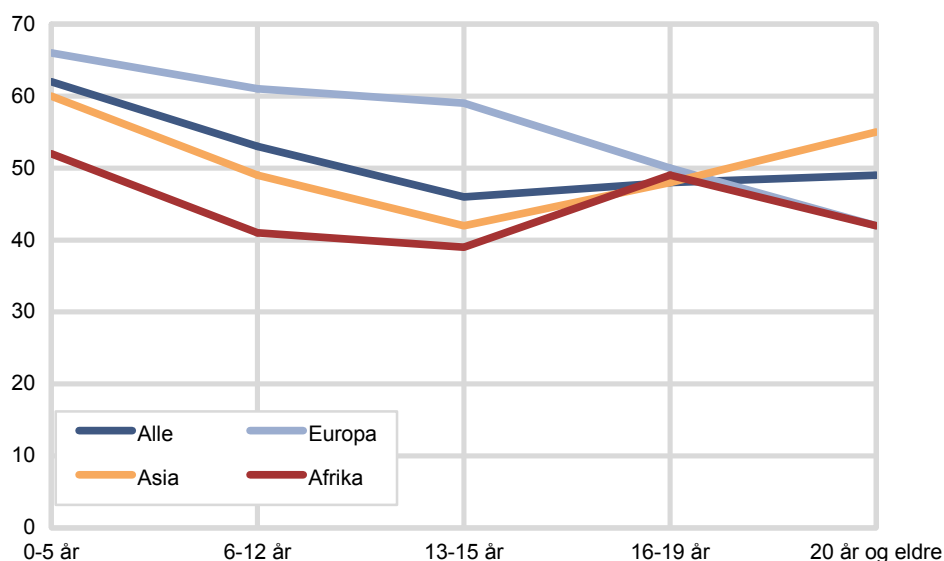
Tabell 5.3. Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter alder ved innvandring og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle	3 267	38	14	7	11	30
0-5 år	809	51	11	4	13	21
6-12 år	1 027	38	15	7	12	28
13-15 år	606	30	16	8	10	37
16-19 år	581	31	17	7	8	36
20 år og eldre	244	36	13	7	6	38

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

For elever med bakgrunn fra Europa er det en klar negativ sammenheng mellom alder ved innvandring og fullføring av videregående. Det er med andre ord mindre sannsynlig at disse elevene fullfører videregående jo eldre de er ved ankomst til Norge. For de øvrige landgruppene er sammenhengen generelt sett også negativ, men den er mindre entydig enn for de europeiske elevene. Tallene for innvandrere med bakgrunn fra Asia og Afrika tyder på at fullføringsandelen i videregående er lavest for elevene som ankom i 13- til 15-årsalderen, det vil si i ungdomsskolealder.

Figur 5.5. Andel innvandrere i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter alder ved innvandring og landbakgrunn, utvalgte verdensdeler. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.4. Oppsummering

Elever som selv har innvandret til Norge fullfører sjeldnere videregående opplæring enn elever som er født i landet, men det er variasjoner også innenfor denne gruppen. Personer med flyktningbakgrunn fullfører noe sjeldnere enn personer som er kommet på grunn av familie, mens forholdet er motsatt for elever fra Afrika.

Elever med kort botid i Norge fullfører sjeldnere enn dem som har lang botid i landet. Det er også en positiv effekt av å ha kommet til Norge i førskolealder. Personer som innvandrer når de er i ungdomsskolealder fullfører litt sjeldnere enn personer som innvandrer når de er eldre, men dette gjelder ikke for elever fra europeiske land.

6. Elevenes bakgrunn

Det er ofte vist til at prestasjoner i skolen henger sammen med elevenes bakgrunn (Se blant annet Bakken 2010, Bonesrønning og Iversen 2008). Både alder og kjønn er variabler som påvirker fullføring av videregående opplæring. Sammenhengen mellom skoleprestasjoner og foreldrenes utdanningsnivå er også godt dokumentert (Statistisk sentralbyrå 2011a, Statistisk sentralbyrå 2011c, Statistisk sentralbyrå 2010). Bakgrunnsvariablene som undersøkes i dette kapitlet er egenskaper som alle elevene har, uavhengig av hvilken innvandringskategori de tilhører.

6.1. De yngste elevene fullfører oftest

Det store flertallet av elevene går direkte over fra grunnskole til videregående opplæring, noe som innebærer at de aller fleste er 16 år den høsten de starter på grunnkurs. Elever som har innvandret har imidlertid større variasjon i alderssammensetningen. Som tabell 6.1 viser er det en klar positiv sammenheng mellom det å starte videregående opplæring til normert tid og fullføring av videregående. Denne trenden er svært tydelig, både for norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever. Mens 69 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre og 71 prosent av øvrige elever har fullført i løpet av fem år dersom de starter videregående som 16-åring, gjelder dette 35 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre og 32 prosent av øvrige elever som starter som 17-åring. Dette har sannsynligvis sammenheng med at nesten alle elever går direkte over fra grunnskole til videregående opplæring, noe som betyr at elevene som er eldre enn 16 år er en spesiell gruppe.

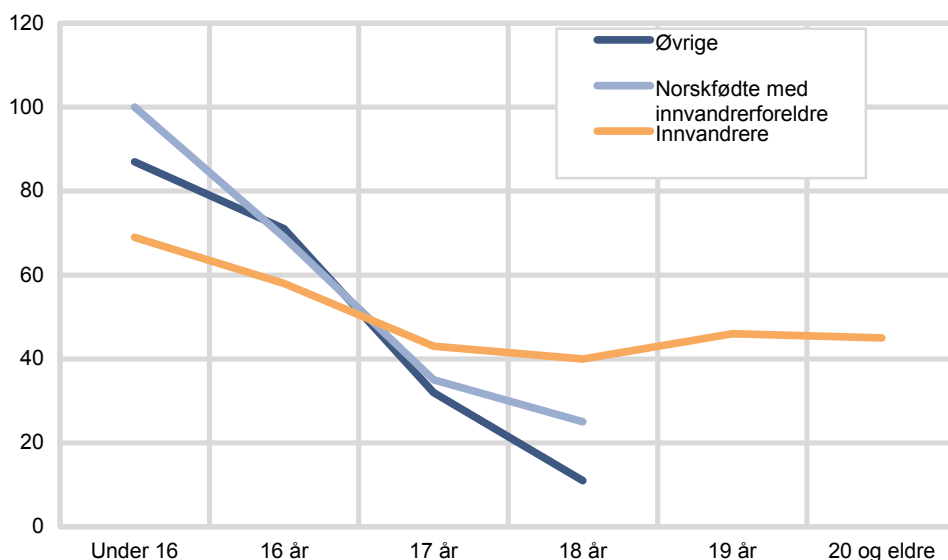
Tabell 6.1. Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, alder og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle						
Alle	59 233	55	13	5	8	18
Under 16 år	383	73	14	2	4	7
16 år	55 711	57	14	5	8	16
17 år	1 968	24	11	7	8	51
18 år	374	19	11	8	7	56
19 år	206	28	15	7	6	45
20 år og eldre	591	32	10	6	6	47
Øvrige						
Alle	54 558	56	13	5	7	18
Under 16 år	346	73	14	2	4	7
16 år	52 450	57	14	5	7	16
17 år	1 433	23	9	7	7	55
18 år	135	5	6	7	2	80
19 år	20	:	:	:	:	:
20 år og eldre	174	29	6	3	4	58
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Alle	1 408	55	12	4	12	16
Under 16 år	11	91	9	0	0	0
16 år	1 326	56	13	4	12	15
17 år	59	27	8	5	14	46
18 år	8	25	0	0	0	75
19 år	:	:	:	:	:	:
20 år og eldre	:	:	:	:	:	:
Innvandrere						
Alle	3 267	38	14	7	11	30
Under 16 år	26	54	15	8	8	15
16 år	1 935	44	14	6	12	24
17 år	476	26	17	7	11	39
18 år	231	26	14	9	10	41
19 år	184	30	16	7	6	41
20 år og eldre	415	33	12	7	7	42

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere skiller seg imidlertid fra de to andre gruppene, ved at en senere start i videregående opplæring ikke har like negativ effekt på fullføringen. Som man kan se av figur 6.1 er fullføringsandelen etter fem år langt jevnere over ulike aldersgrupper for innvandrere enn for norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever⁹. Også blant øvrige elever stiger fullføringsandelen etter at elevene har fylt 20, selv om dette ikke framgår av figur 6.1. Trettifem prosent av øvrige elever som er 20 år og eldre når de starter på grunnkurs har fullført innen fem år, sammenlignet med 11 prosent av 18-åringene.

Figur 6.1. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter alder og innvandringskategori. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

6.2. Store kjønnsforskjeller for alle grupper

I 2004-kullet er det et lite flertall av gutter, både blant innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever. Gjennomstrømningen er preget av markante kjønnsforskjeller. I 2004-kullet har 74 prosent av jentene fullført videregående innen fem år, sammenlignet med 64 prosent av guttene.

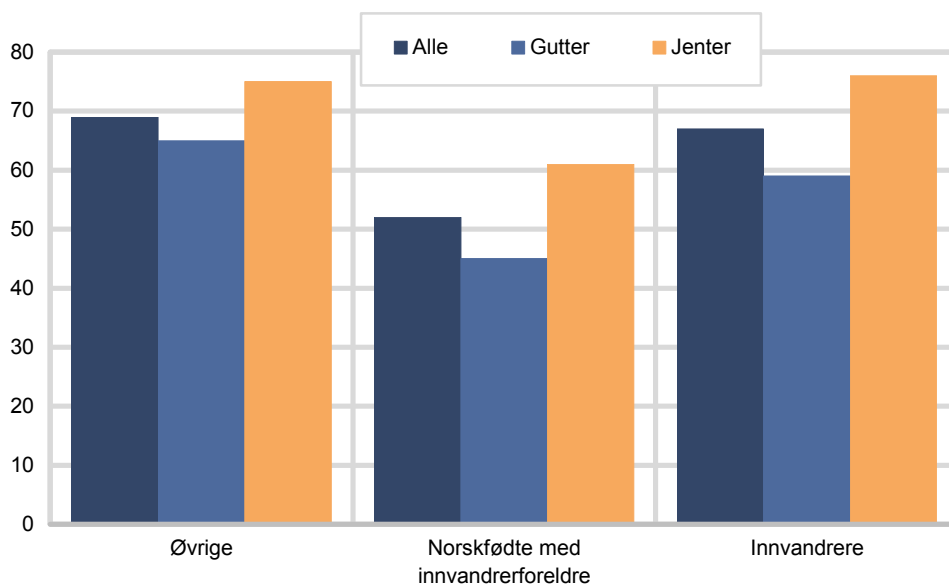
⁹ Figuren stopper ved 18 år for norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige, da gruppestørrelsen er for liten

Tabell 6.2. Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter kjønn, innvandringskategori og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle						
Alle	59 233	55	13	5	8	18
Gutter	30 407	48	16	6	8	22
Jenter	28 826	63	11	4	7	15
Øvrige						
Alle	54 558	56	13	5	7	18
Gutter	27 936	49	16	6	8	21
Jenter	26 622	64	11	4	7	14
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Alle	1 408	55	12	4	12	16
Gutter	722	45	14	5	14	22
Jenter	686	66	10	2	10	11
Innvandrere						
Alle	3 267	38	14	7	11	30
Gutter	1 749	31	14	8	11	37
Jenter	1 518	47	14	5	10	23

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Som man kan se av figur 6.2 er denne kjønnsforskjellen tydelig, uavhengig av innvandringskategorien til elevene. Jenter fullfører oftere innen fem år i alle de tre gruppene. Fullføringsandelen er imidlertid litt jevnere i den øvrige befolkningen enn blant norskfødte med innvandrerforeldre. Jenter som er født i Norge av innvandrerforeldre fullfører litt oftere enn jenter fra den øvrige befolkningen. Samtidig fullfører norskfødte gutter med innvandrerforeldre noe sjeldnere enn øvrige gutter.

Figur 6.2. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter kjønn og innvandringskategori. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

6.3. Svakere sammenheng med foreldres utdanningsnivå for elever med innvandrerbakgrunn

Elevenes gjennomstrømning i videregående opplæring har en klar sammenheng med foreldrenes utdanningsbakgrunn. Tidligere forskning viser at elever med høyt utdannede foreldre langt oftere fullfører videregående opplæring enn barn av foreldre uten høyere utdanning. For 2005-kullet har 88 prosent av elevene med foreldre som har lang høyere utdanning fullført innen fem år, sammenlignet med

43 prosent av elever med foreldre som har grunnskoleutdanning som høyeste utdanningsnivå (Statistisk sentralbyrå 2011a).

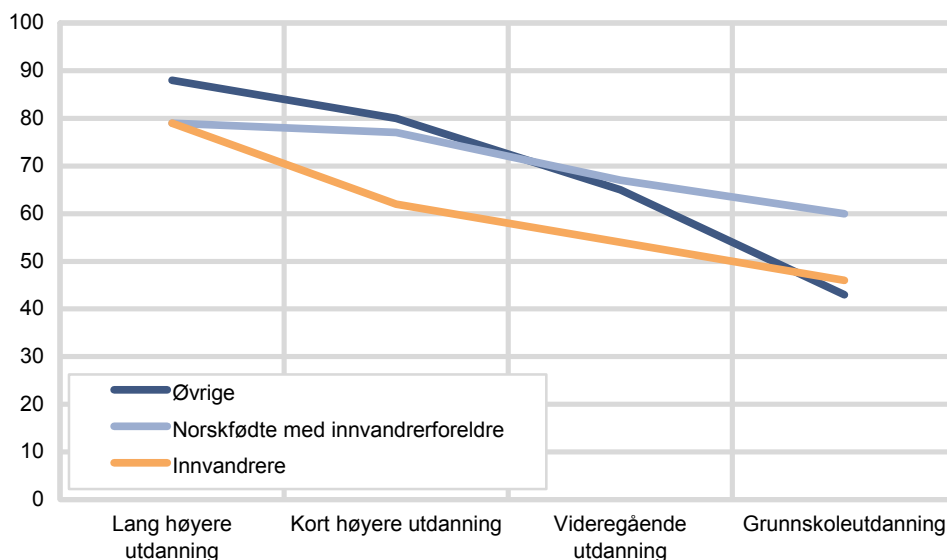
Mange innvandrere mangler data om foreldrenes utdanningsnivå i SSBs registre. Kategorien uoppgitt er derfor stor for denne gruppen, noe som kan ha innvirkning på resultatene. I dette utvalget mangler data om foreldrenes utdanningsnivå for en tredjedel av innvandrerne, og resultatene i tabell 6.3 er derfor usikre for denne gruppen. Som det framgår av tabellen fullfører elever med foreldre som har høyere utdanning oftere enn elever med foreldre uten høyere utdanning, uavhengig av innvandringskategori.

Tabell 6.3. Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, foreldrenes utdanning og status etter fem år. Antall og prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle						
Alle utdanningsnivå	59 233	55	13	5	8	18
Lang høyere utdanning	6 188	78	10	2	5	5
Kort høyere utdanning	17 388	67	13	4	7	10
Videregående utdanning	27 452	50	15	6	8	21
Grunnskoleutdanning ..	6 898	32	13	7	10	38
Uoppgitt	1 307	34	14	7	10	35
Øvrige						
Alle utdanningsnivå	54 558	56	13	5	7	18
Lang høyere utdanning	5 832	78	10	2	5	5
Kort høyere utdanning	16 572	67	13	4	6	10
Videregående utdanning	26 412	50	15	6	8	20
Grunnskoleutdanning ..	5 565	31	12	8	9	40
Uoppgitt	177	42	14	6	12	25
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Alle utdanningsnivå	1 408	55	12	4	12	16
Lang høyere utdanning	135	70	9	4	10	7
Kort høyere utdanning	312	63	14	3	10	11
Videregående utdanning	417	53	14	4	12	17
Grunnskoleutdanning ..	501	50	10	5	13	22
Uoppgitt	43	:	:	:	26	23
Innvandrere						
Alle utdanningsnivå	3 267	38	14	7	11	30
Lang høyere utdanning	221	69	10	:	:	14
Kort høyere utdanning	504	48	14	6	12	20
Videregående utdanning	623	40	14	6	10	29
Grunnskoleutdanning ..	832	31	15	8	13	33
Uoppgitt	1 087	32	14	8	9	37

Kilde: Statistisk sentralbyrå

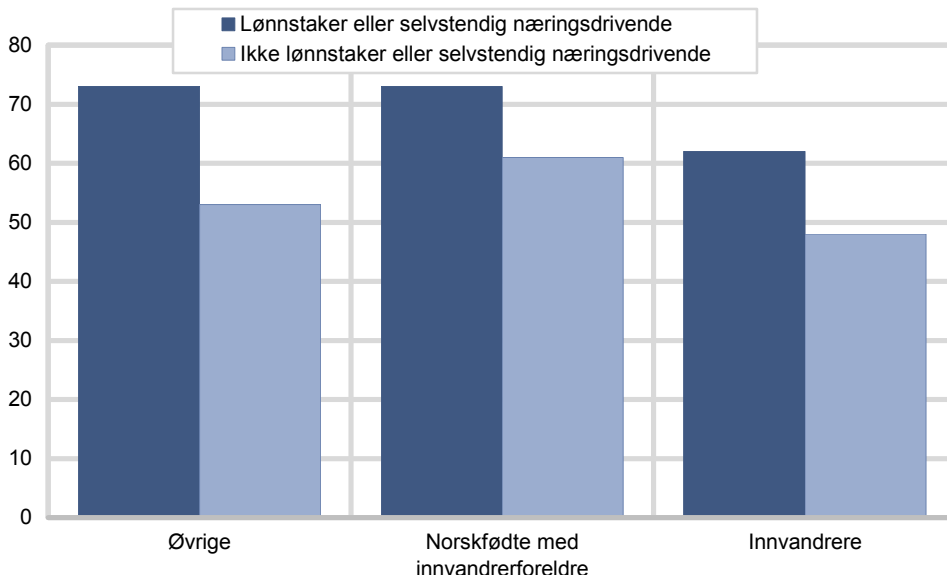
Mens den positive sammenhengen mellom utdanningsnivå og fullføring av videregående opplæring er svært tydelig for øvrige elever, er den mindre markert for norskfødte med innvandrerforeldre. Forskjellen i andelen som har fullført videregående innen fem år mellom de med høyest og lavest utdannede foreldre er 43 prosentpoeng for øvrige elever, sammenlignet med 19 prosentpoeng for norskfødte elever med innvandrerforeldre. Foreldrenes utdanningsbakgrunn ser dermed ut til å bety langt mindre for gjennomstrømmingen til norskfødte med innvandrerforeldre enn for øvrige elever. For innvandrere er tendensen nokså lik norskfødte med innvandrerforeldre, men dette er som nevnt usikre tall.

Figur 6.3. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

6.4. Flere med sysselsatte foreldre fullfører

Å være sysselsatt regnes som positivt, og arbeidsmarkedet sees ofte på som en viktig arena for deltakelse i samfunnet. Det kan derfor tenkes at også det å ha sysselsatte foreldre har en positiv effekt på elevers skoleprestasjoner, deriblant gjennomstrømming i videregående opplæring. Som man kan se av figur 6.4 og 6.5¹⁰ er det en større andel som fullfører videregående i løpet av fem år dersom foreldrene er sysselsatt. Dette gjelder både innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever.

Figur 6.4. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter innvandringskategori og fars sysselsettsstatus. Prosent

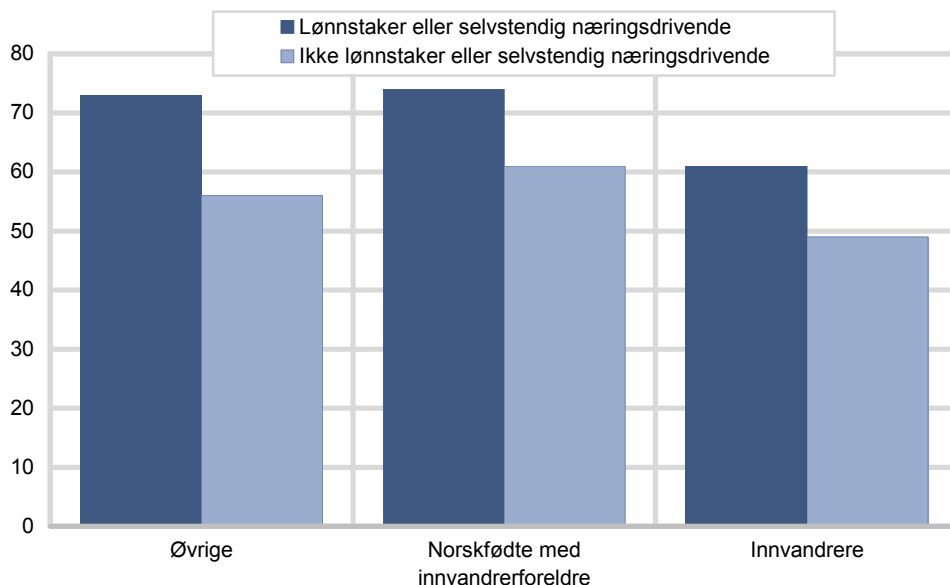
Kilde: Statistisk sentralbyrå

For norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever er fullføringen etter fem år omtrent lik dersom foreldrene er sysselsatt. Dersom foreldrene ikke er sysselsatt har norskfødte med innvandrerforeldre noe høyere fullføring sammenlignet med

¹⁰ For mer detaljert framstilling i tabellform, se vedlegg

øvrige elever. Det er imidlertid en større andel av foreldrene til de øvrige elevene som er sysselsatt. Elever som har innvandret har lavere fullføringsandel enn de to andre gruppene også dersom foreldrene er sysselsatt.

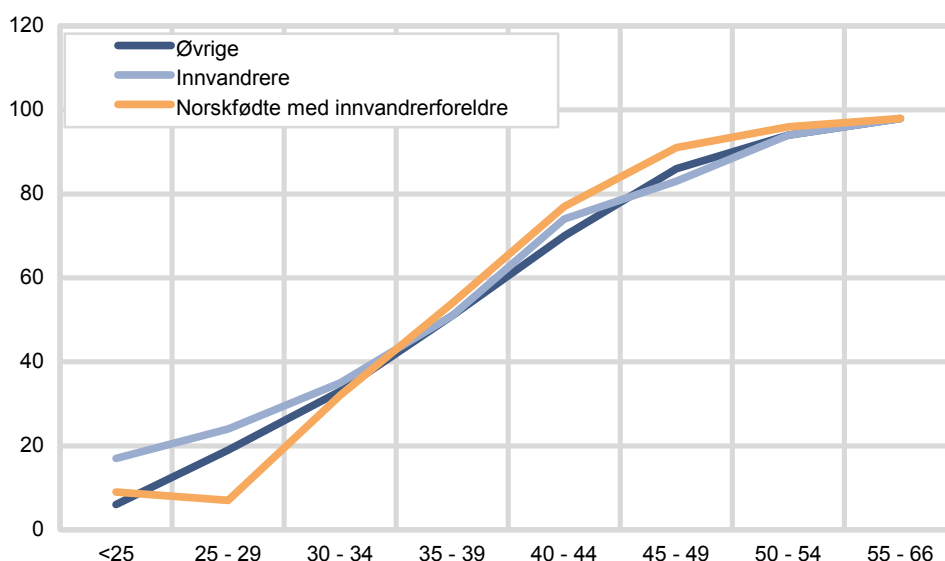
Figur 6.5. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter innvandringskategori og mors sysselsettingsstatus. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

6.5. Klar sammenheng mellom grunnskoleresultater og progresjon i videregående

Tidligere forskning har vist at elevenes progresjon gjennom videregående opplæring henger sammen med grunnskoleresultatene deres (Statistisk sentralbyrå 2011a, Falch et al 2010, Markussen, Frøseth, Lødding og Sandberg 2008). Elever som har oppnådd få grunnskolepoeng fullfører langt sjeldnere videregående opplæring enn elever som har gode grunnskoleresultater. Figur 6.6 viser andel av elevene i 2004-kullet som har fullført innen fem år, ut fra hvor mange poeng de har fra grunnskolen. Nesten alle elever som oppnår minst 55 grunnskolepoeng fullfører innen fem år, mens under en tredjedel av elevene med færre enn 30 grunnskolepoeng gjør det samme. Sammenhengen mellom grunnskolepoeng og fullføring av videregående opplæring er svært tydelig for både innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever, og mønsteret er veldig likt for alle de tre grupper. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng er imidlertid høyest for øvrige elever, noe lavere for norskfødte med innvandrerforeldre og lavest for elever som har innvandret.

Figur 6.6. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter grunnskolepoeng og innvandringskategori. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

6.6. Flest fullfører på allmennfag

Elever som velger yrkesfaglige studieretninger fullfører sjeldnere videregående opplæring enn elever som velger allmennfaglige studieretninger. Totalt sett velger litt over halvparten av elevene i 2004-kullet yrkesfag, men blant norskfødte med innvandrerforeldre velger flertallet allmennfaglige studieretninger.

Tabell 6.4. Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter studieretningstype, innvandringskategori og status etter fem år. Antall og prosent

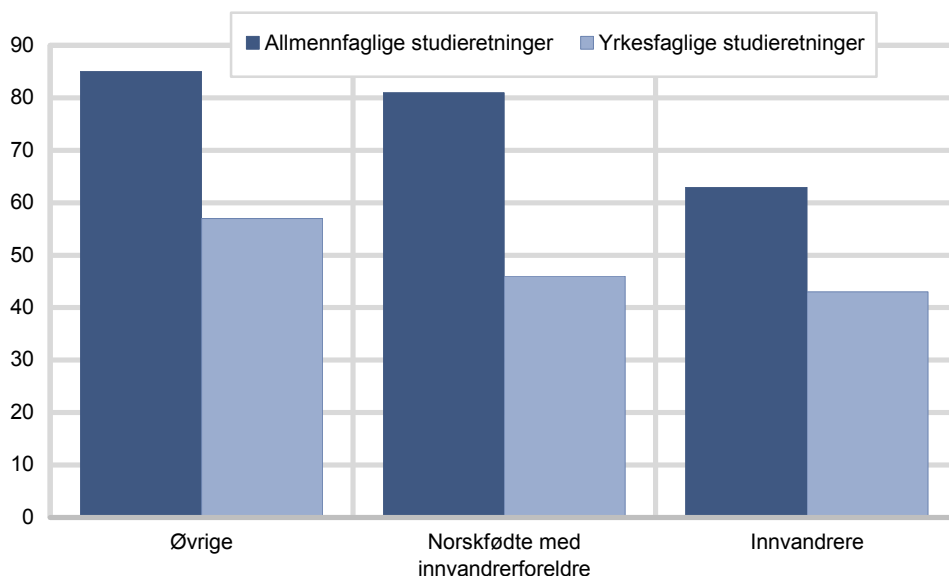
	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle						
Alle	59 233	55	13	5	8	18
Allmennfaglig studieretning	27 570	74	9	2	7	7
Yrkesfaglig studieretning	31 663	39	17	8	8	28
Øvrige						
Alle	54 558	56	13	5	7	18
Allmennfaglig studieretning	25 126	76	9	2	7	6
Yrkesfaglig studieretning	29 432	40	17	8	7	27
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Alle	1 408	55	12	4	12	16
Allmennfaglig studieretning	856	70	11	2	10	7
Yrkesfaglig studieretning	552	32	14	6	16	31
Innvandrere						
Alle	3 267	38	14	7	11	30
Allmennfaglig studieretning	1 588	49	14	4	12	21
Yrkesfaglig studieretning	1 679	28	15	9	10	39

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Det er større fullføringsandel blant elever som valgte allmennfaglige studieretninger da de startet i videregående for første gang, og dette gjelder både innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever. Innvandrere har

lavest andel som fullfører på begge studieretningstypene, men forskjellen mellom innvandrere og de to andre gruppene er størst blant elevene som velger allmennfag. Norskfødte med innvandrerforeldre fullfører sjeldnere enn øvrige elever både på yrkesfag og allmennfag. Det er imidlertid en større andel av norskfødte elever med innvandrerforeldre som velger allmennfag, slik at forskjellen i andelen som fullfører videregående mellom disse elevene og øvrige elever jevnes noe ut totalt sett. Blant norskfødte med innvandrerforeldre er andelen som slutter på yrkesfag etter at de har startet VKII eller i lære over dobbelt så høy som i den øvrige befolkningen. Lødning (2009) fant at elever med innvandrerbakgrunn hadde større vanskeligheter enn øvrige elever med å skaffe læreplass, noe som kan bidra til å forklare at norskfødte med innvandrerforeldre har høyere frafall enn øvrige elever etter at elevene har bestått VKI.

Figur 6.7. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter studieretningstype og innvandringskategori. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

6.7. Oppsummering

Elever som starter videregående det samme året som de, etter normert tid, skal ha avsluttet grunnskolen, fullfører langt oftere enn elever som starter når de er eldre. Denne sammenhengen er imidlertid mindre tydelig for elever som har innvandret.

Jenter fullfører videregående opplæring oftere enn gutter, og dette er tilfelle for alle tre kategorier. Norskfødte jenter med innvandrerforeldre fullfører litt oftere enn øvrige jenter, mens norskfødte gutter med innvandrerforeldre fullfører noe sjeldnere enn øvrige gutter.

Det er en tydelig positiv sammenheng mellom foreldrenes utdanningsnivå og elevenes progresjon i videregående, men denne sammenhengen er mindre tydelig for norskfødte med innvandrerforeldre sammenlignet med øvrige elever. Personer med sysselsatte foreldre fullfører oftere, og dette gjelder alle tre grupper.

Sammenhengen mellom antall oppnådde grunnskolepoeng og fullføring av videregående opplæring er svært tydelig, både for innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever.

Vedlegg A:

Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, fars sysselsettingsstatus og status etter fem år. Prosent

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle						
Alle	59 233	55	13	5	8	18
Lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	47 950	59	14	5	7	15
Ikke lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	7 577	40	13	7	10	30
Ikke registrert som bosatt ..	3 706	39	14	7	9	31
Øvrige						
Alle	54 558	56	13	5	7	18
Lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	46 145	59	14	5	7	15
Ikke lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	6 150	40	13	8	9	30
Ikke registrert som bosatt ..	2 263	41	13	7	9	30
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Alle	1 408	55	12	4	12	16
Lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	809	61	12	3	11	13
Ikke lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	495	48	13	4	14	21
Ikke registrert som bosatt ..	104	44	11	7	13	25
Innvandrere						
Alle	3 267	38	14	7	11	30
Lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	996	49	13	5	11	21
Ikke lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	932	33	15	7	12	33
Ikke registrert som bosatt ..	1 339	34	14	7	9	35

**Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, mors
sysselsetningsstatus og status etter fem år. Prosent**

	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregåen de opplæring	Registrert VKII, men ikke bestått	Sluttet underveis
Alle						
Alle	59 233	55	13	5	8	18
Lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	46 740	59	14	5	7	15
Ikke lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	11 080	42	13	7	9	29
Ikke registrert som bosatt ..	1 413	38	11	7	9	35
Øvrige						
Alle	54 558	56	13	5	7	18
Lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	44 776	59	14	5	7	15
Ikke lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	9 112	43	13	7	9	29
Ikke registrert som bosatt ..	670	45	9	7	9	30
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Alle	1 408	55	12	4	12	16
Lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	743	61	13	3	12	11
Ikke lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	644	49	12	5	12	23
Ikke registrert som bosatt ..	21	43	:	0	:	29
Innvandrere						
Alle	3 267	38	14	7	11	30
Lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	1 221	47	14	5	10	23
Ikke lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende	1 324	35	14	7	12	32
Ikke registrert som bosatt ..	722	30	14	8	9	39

Litteratur

Bakken, Anders (2010) *Prestasjonsforskjeller i Kunnskapsløftets første år*. Nova Rapport 9/2010. Oslo: Nova

Bonesrønning, Hans og Jon Marius V. Iversen (2008) *Suksessfaktorer i grunnskolen: Analyse av nasjonale prøver 2007*. SØF-rapport nr 05/2008. Trondheim: Senter for økonomisk forskning.

Falch, Torberg; Ole Henning Nyhus (2010) *Videregående opplæring og arbeidsmarkedstilknytning for unge voksne innvandrere*. SØF-rapport 04/10. Trondheim: Senter for økonomisk forskning

Falch, Torberg; Lars-Erik Borge, Päivi Lujala, Ole Henning Nyhus og Bjarne Strøm (2010) *Årsaker til og konsekvenser av manglende fullføring av videregående opplæring*. SØF-rapport nr 03/10. Trondheim: Senter for økonomisk forskning

Falch, Torberg; Anne Borge Johannesen og Bjarne Strøm (2009) *Kostnader av frafall i videregående opplæring*. SØF-rapport 08/09. Trondheim: Senter for økonomisk forskning

Falch, Torberg; Ole Henning Nyhus (2009) *Frafall fra videregående opplæring og arbeidsmarkedstilknytning for unge voksne*. SØF-rapport 07/09. Trondheim: Senter for økonomisk forskning

Henriksen, Kristin (2010a): *Familieinnvandring og ekteskapsmønster 1990-2008*, Rapporter 2010/10, Statistisk sentralbyrå

Henriksen, Kristin (2010b): *Flere studenter, færre unge bruder* [online] hentet fra: <http://www.ssb.no/ssp/utg/201002/09/>

Lie, Benedicte (2004): *Ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge*, Rapporter 2004/1, Statistisk sentralbyrå

Lødding, Berit (2009) *Sluttere, slitere og sertifiserte*. Rapport 13/2009. Oslo: NIFU STEP

Løwe, Torkil (2009) *Mer "norske" enn eldre innvandrere?* Samfunnspeilet 4/2009. Oslo: Statistisk sentralbyrå

Markussen, Eifred; Mari W. Frøseth, Berit Lødding og Nina Sandberg (2008) *Bortvalg og kompetanse*. Rapport 13/2008. Oslo: NIFU STEP

OECD (2011) *Education at a Glance*

Statistisk sentralbyrå (2011a) *Gjennomstrømning i videregående opplæring, 2010*. [online] hentet fra: <http://www.ssb.no/emner/04/02/30/vgogjen/>

Statistisk sentralbyrå (2011b) *Videregående opplæring og annen videregående utdanning, 2010* [online] hentet fra: <http://www.ssb.no/emner/04/02/30/vgu/>

Statistisk sentralbyrå (2011c) *Nasjonale prøver, 2010* [online] hentet fra: <http://www.ssb.no/emner/04/02/nasjprov/>

Statistisk sentralbyrå (2010) *Karakterer, avsluttet grunnskole, 2010*. [online] hentet fra: <http://www.ssb.no/emner/04/02/20/kargrs/>

Statistisk sentralbyrå (2006) *Flere lærlinger*. [online] hentet fra: <http://www.ssb.no/vgu/arkiv/art-2006-06-15-01.html>

Figurregister

2.1. Direkte overgang til videregående opplæring, etter innvandringskategori. 2004-kullet. Prosent	12
2.2. Elever som selv har innvandret og som ikke startet i videregående opplæring etter avsluttet grunnskole, etter kjønn. 2004-kullet. De fem største gruppene. Antall.....	16
2.3. Elever som avsluttet grunnskolen våren 2004, etter alder og innvandringskategori. Prosent	17
2.4. Elever uten direkte overgang til videregående opplæring, etter alder og innvandringskategori. 2004-kullet. Prosent.....	18
4.1. Fullføringsandel etter fem år for innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, utvalgte land. Prosent.....	31
5.1. Andel innvandrere i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Prosent.....	33
5.2. Andel innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004 og som har bestått videregående innen fem år, etter botid i Norge. Prosent	34
5.3. Andel av innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004 som har europeisk bakgrunn, etter botid i Norge. Prosent	35
5.4. Andel innvandrere i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter botid og landbakgrunn, utvalgte verdensdeler. Prosent	35
5.5. Andel innvandrere i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter alder ved innvandring og landbakgrunn, utvalgte verdensdeler. Prosent.....	36
6.1. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter alder og innvandringskategori. Prosent.....	39
6.2. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter kjønn og innvandringskategori. Prosent	40
6.3. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. Prosent	42
6.4. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter innvandringskategori og fars sysselsettingsstatus. Prosent	42
6.5. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter innvandringskategori og mors sysselsettingsstatus. Prosent	43
6.6. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter grunnskolepoeng og innvandringskategori. Prosent	44
6.7. Andel elever i 2004-kullet som har bestått videregående opplæring innen fem år, etter studieretningstype og innvandringskategori. Prosent.....	45

Tabellregister

2.1	Elever som avsluttet 10. trinn i grunnskolen våren 2004, etter om de er i utdanning høsten samme år og innvandringskategori. Antall.....	13
2.2	Elever som selv har innvandret og som ikke startet i videregående opplæring rett etter avsluttet grunnskole, etter landbakgrunn. 2004-kullet. Antall og prosent	13
2.3	Norskfødte med innvandrerforeldre som avsluttet 10. trinn i grunnskolen våren 2004, etter om de er i utdanning høsten samme år og foreldrenes landbakgrunn	14
2.4	Elever som selv har innvandret og som sto registrert utvandret i Folkeregisteret per 1. januar 2010. 2004-kullet. Antall	15
2.5	Elever som avsluttet 10. trinn i grunnskolen våren 2004, etter kjønn og Innvandringskategori. Antall og prosent	15
2.6	Elever som selv har innvandret og som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter kjønn, sivilstand og landbakgrunn. 2004-kullet. Antall og prosent	16
2.7	Elever som selv har innvandret, som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, og som var registrert bosatt i Norge per 1. januar 2010, etter alder. 2004-kullet. Antall og prosent	17
2.8	Elever som selv har innvandret og som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter botid og landbakgrunn. 2004-kullet, fortsatt bosatt i Norge per 1. januar 2010. Antall og prosent	19
2.9	Grunnskolepoeng oppnådd i 2004 blant elever som selv har innvandret og som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter kjønn. Antall og prosent .	19
2.10	Grunnskolepoeng oppnådd i 2004 blant norskfødte med innvandrerforeldre som ikke gikk direkte over i videregående opplæring, etter kjønn. Antall og prosent.....	20
2.11	Elever som selv har innvandret, og som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2004-kullet. Antall og prosent	20
2.12	Norskfødte med innvandrerforeldre som ikke har direkte overgang til videregående, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2004-kullet. Antall og prosent	21
2.13	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som ikke har direkte overgang til videregående opplæring, etter om de var i utdanning fem år etter avsluttet grunnskole. 2004-kullet. Antall og prosent.....	21
3.1	Personer som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori. Antall og prosent	23
3.2	Norskfødte med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn. Antall og prosent.....	23
3.3	Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn. Antall og prosent	23
3.4	Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. Prosent	24
3.5	Andel jenter blant personer som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og landbakgrunn. Prosent	24
3.6	Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og alder. Prosent.....	24
3.7	Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og bostedsfylke. Antall	25
3.8	Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og grunnskolepoeng. Prosent.....	25
3.9	Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og valg av studieretningstype i 2004. Prosent.....	26
3.10	Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og valg av studieretning i 2004. Antall og prosent.....	26
3.11	Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, kjønn og valg av studieretningstype i 2004. Antall og prosent.....	27
3.12	Elever som startet grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, kjønn og valg av studieretning i 2004. Prosent.....	27
4.1	Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og status etter fem år. Antall og prosent.....	29
4.2	Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori og status etter fem år. Antall og prosent.....	30
4.3	Norskfødte elever med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn og status etter fem år. Antall og prosent	30
4.4	Norskfødte elever med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn og status etter fem år, utvalgte land. Antall og prosent.....	30
4.5	Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn og status etter fem år. Antall og prosent.....	31
4.6	Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter landbakgrunn og status etter fem år, utvalgte land. Antall og prosent	31
5.1	Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringsgrunn og status etter fem år. Antall og prosent	33
5.2	Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter botid i Norge og status etter fem år. Antall og prosent.....	34

5.3. Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter alder ved innvandring og status etter fem år. Antall og prosent	36
6.1. Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, alder og status etter fem år. Antall og prosent.....	38
6.2. Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter kjønn, innvandringskategori og status etter fem år. Antall og prosent.....	40
6.3. Elever som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter innvandringskategori, foreldrenes utdanning og status etter fem år. Antall og prosent	41
6.4. . Innvandrere som startet på grunnkurs for første gang i 2004, etter studieretningstype, innvandringskategori og status etter fem år. Antall og prosent.....	44